

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter och om ändring av vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna lag föreslås att det stiftas en lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter. Lagen ersätter de bestämmelser om offentlighet och sekretess samt utlämnande av uppgifter som ingår i olika skattelagar. Det föreslås att de offentliga beskattningsuppgifterna fortfarande i praktiken skall vara offentliga i samma utsträckning som för närvarande. Allmänna handlingars offentlighet utökas bl.a. genom förslaget gällande skattelättnader som beviljats allmännyttiga samfund samt genom förslaget om bokslutsuppgifters offentlighet. Det föreslås att myndigheternas möjlighet att erhålla sekretessbelagda uppgifter utökas i

någon mån.

Lagen skall tillämpas vid sidan av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och personuppgiftslagen. I den nya lagen har beaktats de principer som genomsyrar reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna, ovan nämnda lagar och direktivet gällande skydd för personuppgifter liksom vissa andra internationella förpliktelser.

Dessutom föreslås att mervärdesskattelagen, fastighetsskattelagen, byggskattelagen och lagen om källskatt på ränteinkomst ändras.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2000.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Inledning	4
2. Nuläge	4
2.1. Lagstiftning	4
Sekretessbelagda beskattningsuppgifter och utlämnande av uppgifter	4
Beskattningslagen och bestämmelser som hänvisar till den	5
Lagen om förskottsuppbörd	6
Mervärdesskattelagen och bestämmelser som hänvisar till den	6
Andra skattelagar	6
Lagen om skatteförvaltningen	6
Bestämmelser om gäller andra myndigheter	7
Offentliga uppgifter om den ordinarie beskattningen	7
Andra beskattningsuppgifters offentlighet	8
Bestämmelser gällande parternas rätt till handling	9
Straffbestämmelser	9
2.2. Lagstiftningen i de nordiska länderna	9
Sverige	9
Norge	10
Danmark	10
2.3. Bedömning av nuläget	10
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen	11
3.1. Mål och medel	11
3.2. Samband med andra lagar	11
Allmänt	11
Reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna	12
Direktivet gällande skydd för personuppgifter	12
Personuppgiftslagen	12
Offentlighetslagstiftningen	13
3.3. Offentlighet och sekretess i fråga om handlingar och uppgifter inom skatteförvaltningen	13
Allmänt	13
Sekretessbelagda beskattningsuppgifter	13
Offentliga inkomst- och förmögenhetsbeskattningsuppgifter	14
Offentliga bokslutsuppgifter	15
3.4. Offentlighetstidpunkt och utlämnande av offentliga uppgifter	15
3.5. Behandlingen av uppgifter inom skatteförvaltningen	15
3.6. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter	16
Utlämnande av uppgifter för verkställande av förskottsinnehållning	16
Skatteförvaltningens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ	16
Utlämnande av uppgifter till förundersöknings- och åklagarmyndigheter	17
Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter	18
Andra förslag gällande utlämnandet av uppgifter	18
Utlämnande av uppgifter till utländska myndigheter	18
3.7. Upphävande av vissa bestämmelser	19

4. Propositionens verkningar	19
Verkningar för medborgarna	19
Administrativa och ekonomiska verkningar	19
5. Beredningen av propositionen	20
Riksdagens utlåtande	20
6. Samband med andra propositioner	20
7. Samband med internationella förpliktelser och fördrag	20
DETALJMOTIVERING	20
1. Lagförslag	20
1.1. Lagen om beskattningsuppgifters offentlighet och sekretess	20
1 kap. Allmänna bestämmelser	20
2 kap. Skatteförvaltningens offentliga uppgifter	24
3 kap. Användning av uppgifter i skatteförvaltningen samt utlämnande av uppgifter	30
4 kap. Särskilda bestämmelser	36
1.2. Lagen om ändring av mervärdesskattelagen	38
1.3. Lagen om ändring av fastighetsskattelagen	38
1.4. Lagen om ändring av 24 1 byggskattelagen	38
1.5. Lagen om ändring av 18 § lagen om källskatt såsom obehövlig	38
2. Närmare bestämmelser	38
3. Ikraftträdande	38
4. Lagstiftningsordning	38
LAGFÖRSLAG	39
1. Lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter	39
2. Lag om ändring av mervärdesskattelagen	45
3. Lag om ändring av fastighetsskattelagen	45
4. Lag om ändring av 24 § byggskattelagen	46
5. Lag om ändring av 18 § lagen om källskatt på ränteinkomst	46
BILAGOR	47
Parallelltext	47
2. Lag om ändring av mervärdesskattelagen	47
3. Lag om ändring av fastighetsskattelagen	49
4. Lag om ändring av 24 § byggskattelagen	50
5. Lag om ändring av 18 § lagen om källskatt på ränteinkomst	51

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Offentlighet och sekretess för uppgifter som gäller beskattningen samt utlämnande av uppgifterna baserar sig huvudsakligen på bestämmelser i olika skattelagar. Alla skattelagar innehåller inte bestämmelser om sekretess och offentlighet. Då har man tillämpat lagen om allmänna handlingars offentlighet (83/1951) och den förordning som utfärdats med stöd av den (650/1951).

Lagstiftningen om offentlighet och sekretess i myndigheternas verksamhet reformeras vid ingången av december 1999, då lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999, nedan *offentlighetslagen*) träder i kraft. Samtidigt upphävs den nuvarande lagen om allmänna handlingars offentlighet jämte ändringar.

På utlämnandet av uppgifter ur skatteförvaltningens offentliga handlingar tillämpas till största delen den nya offentlighetslagens bestämmelser från ingången av december 1999. På utlämnandet av sekretessbelagda beskattningsuppgifter tillämpas utöver de bestämmelser som finns i olika skattelagar även andra lagars bestämmelser.

Viktiga bestämmelser om sekretess och offentlighet i fråga om beskattningsuppgifter ingår i beskattningslagen (482/1958), som har upphävts vid ingången av 1996 genom lagen om beskattningsförfarande (1558/1995). De bestämmelser om sekretess och offentlighet som ingått i beskattningslagen är med stöd av en övergångsbestämmelse i kraft till utgången av 1999. Bestämmelserna tillämpas inte bara på uppgifter om inkomst- och förmögenhetsbeskattningen utan också på uppgifter om arvs- och gåvobeskattning, fastighetsbeskattning och vissa andra skatter. Även de andra skattelagarna innehåller bestämmelser om offentlighet och sekretess för beskattningsuppgifter, utlämnande av uppgifter och brott mot tystnadsplikten. Största delen av dem gäller på samma sätt med stöd av övergångsbestämmelser till utgången av 1999.

Även om den nuvarande lagstiftningen om offentlighet och sekretess för handlingar har gjort det möjligt att bestämma att en beskattningshandling skall hemlighållas med stöd av förordning, finns största delen av bestämmelserna om beskattningssekretess i lag. Sedan reformen av de grundläggande fri-

och rättigheternas genomfördes den 1 augusti 1995 (969/1995) har det enligt 10 § 2 mom. Regeringsformen för Finland (94/1919) varit möjligt att föreskriva om sekretess endast genom lag. I bestämmelserna om offentlighet och sekretess för beskattningsuppgifter är det utöver grundrättsreformen nödvändigt att beakta principerna om skydd för personuppgifter i Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter liksom principerna i offentlighetslagen och personuppgiftslagen (523/1999).

Samtidigt föreslås att de bestämmelser om offentlighet och sekretess för samt utlämnande av beskattningsuppgifter som ingår i olika skattelagar skall samlas i en enda lag. Avsikten är att den föreslagna lagen skall innehålla bestämmelser om offentlighet, sekretess och utlämnande i fråga om uppgifter som gäller den enskilde skattskyldige och som hänför sig till alla skatter och avgifter som hör till skatteförvaltningens behörighet. Dessa bestämmelser kompletterar offentlighetslagens och personuppgiftslagens bestämmelser. Samtidigt upphävs de bestämmelser om offentlighet och sekretess som finns i olika skattelagar. Bestämmelser om beskattningsuppgifter och utlämnande av sådana uppgifter i andra lagar än skattelagarna förblir i kraft.

Avsikten är att beakta även vissa andra moderniseringsbehov i bestämmelserna. Exempelvis utökas utlämnandet av beskattningsuppgifter till vissa myndigheter till följd av statsrådets principbeslut gällande en minskning av den ekonomiska brottsligheten och den ekonomiska gråzonen 1999—2001.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning

Sekretessbelagda beskattningsuppgifter och utlämnande av uppgifter

Bestämmelser om hemlighållande av beskattningsuppgifter och utlämnande av uppgifter ingår i flera skattelagar, som har moderniserats i olika sammanhang för att motsvara samhällets behov vid den aktuella tidpunkten.

Beskattningslagen och bestämmelser som hänvisar till den

Viktiga bestämmelser om hemlighållande av beskattningsuppgifter och om utlämnande av uppgifter ingår i 132 och 133 § beskattningslagen. I 132 § beskattningslagen ingår bestämmelser om handlingssekretess och utlämnande av uppgifter för olika ändamål.

Beskattningsuppgifter som gäller en enskild skattskyldig är i regel sekretessbelagda. Uppgifter ur beskattningshandlingarna får inte lämnas till andra än de myndigheter som behöver uppgifterna när de behandlar beskattningen eller besvär. Denna princip ingår i 132 § 1 mom. beskattningslagen. Med stöd av bestämmelsen utlämnas uppgifter till dem som avgör ett skatteärende eller annars deltar i dess behandling.

Centralskattenämndens, länsrättens och högsta förvaltningsdomstolens beslut kan publiceras enligt deras ordalydelse eller en förkortning utan angivande av sakägarnas namn.

Bland annat utskönings-, polis- och åklagarmyndigheternas rätt att få beskattningsuppgifter utvidgades genom den ändring (361/1980) av beskattningslagen som företogs 1980. Syftet var att effektivisera samarbetet mellan myndigheterna och minska behovet av att samla in överlappande uppgifter.

Skattedeklarationer och andra till skattemyndigheterna inkomna handlingar skall enligt 132 § 2 mom. hållas tillgängliga för en behörig myndighet eller dess ombud för verkställande av beskattning, skattetillsyn, skatteuppbörd, prövning av besvär över beskattning och väckande av åtal för skattebrott samt för utsköning. Beskattningshandlingarna eller uppgifter som framgår av dessa skall under de förutsättningar som nämns i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen (450/1987) göras tillgängliga för en anhållingsberättigad tjänsteman även för utredning av andra brott än skattebrott.

Aklagaren och polisen har enligt lagrummet rätt att få sådana upplysningar ur beskattningshandlingarna som behövs för att fastställa dagsböters belopp i enlighet med vad Skattestyrelsen närmare bestämmer. Vid ingången av oktober 1999 trädde lagen om utlämnande av beskattningsuppgifter för bestämmande av böter (558/1999) i kraft. Enligt den utlämnar skatteförvaltningen på begäran till åklagar- och förundersökningsmyndigheter

och domstolar uppgifter om den skattskyldiges inkomster och förmögenhet samt andra uppgifter om beskattningen, vilka enligt 2 a kap. 2 § strafflagen (39/1899) behövs för att bestämma dagsbotsbeloppet. Uppgifterna kan ges jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige och de kan också lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning.

Från ingången av 1980 har make eller avliden makes rättsinnehavare och av tingsrätten förordnad boutredningsman och skiftesman haft rätt att för utredning av boet och verkställande av avvittring eller arvsskifte få nödvändiga uppgifter som framgår av beskattningshandlingarna. Uppgifter ur en bouppteckning får ges den som behöver uppgifterna för att sköta sina intressen, rättigheter eller skyldigheter.

År 1980 ändrades beskattningslagen så att statliga och kommunala myndigheter samt offentlighetsrättsliga samfund som för register och statistik berättigades att erhålla s.k. identifieringsuppgifter för att individualisera den skattskyldige. Dessutom blev det tillåtet att med Skattestyrelsens tillstånd och av särskilda skäl lämna ut beskattningsuppgifter till statliga och kommunala myndigheter samt offentlighetsrättsliga samfund även i andra syften än sådana som uttryckligen anges i lagen. Likaså kan Skattestyrelsen på ansökan förordna att beskattningsuppgifter och handlingar för statistik eller vetenskaplig forskning skall göras tillgängliga för myndigheter eller personer som bedriver sådan forskning.

Den skattskyldiges integritetsskydd förbättrades av den bestämmelse som fogades till lagen 1980 och som begränsar användningen av uppgifterna så att de får användas endast för det ändamål för vilket de lämnats. Bestämmelsen förbjuder att uppgifterna lämnas vidare, såvida något annat inte är stadgat eller därom annat bestämts då uppgifterna lämnades.

Så kallade uppdragsutlämningar blev möjliga 1992. Skatteförvaltningen kan oberoende av bestämmelserna om hemlighållande av uppgifter lämna ut beskattningsuppgifter som behövs för databehandling, postning och andra därmed jämförbara åtaganden som fullgörs på uppdrag av skatteförvaltningen.

Lagens 133 §, som gäller tystnadsplikt, har i huvudsak kvar sin ursprungliga form. Enligt paragrafen är envar pliktig att hemlighålla, vad han i sin tjänst eller vid utförandet av offentligt uppdrag eller i fall, som

avses i 132 §, genom skattedeklarationen eller andra för beskattningen givna uppgifter eller handlingar har erfarit om annans ekonomiska ställning eller affärsförhållanden eller om en omständighet som enligt lag eller särskild bestämmelse uttryckligen eller med hänsyn till sakens natur uppenbarligen bör hemlighållas. Envar är också skyldig att hemlighålla diskussioner som förts i rättelsenämnden, centralskattenämnden samt länsrätten vid handläggningen av ett skatteärendet.

Beskattningens bestämmelser om sekretess tillämpas också på ärenden och handlingar som behandlas enligt fastighetsskattelagen (654/1992) och lagen om källskatt på ränteinkomst (1341/1990). Bestämmelserna tillämpas också i tillämpliga delar på beskattningsförfarandet enligt byggskattelagen (54/1977) och lagen om skattelättnader för vissa allmännyttiga samfund (680/1976).

Beskattningens lag upphävdes vid ingången av 1996 genom lagen om beskattningsförfarande. Enligt 95 § 3 mom. i den sistnämnda lagen tillämpas dock de bestämmelser i den upphävda beskattningens lag som gäller offentlighet för och hemlighållande av beskattningsuppgifter, lämnande av uppgifter och brott mot tystnadsplikten till utgången av 1999. Enligt lagrummet tillämpas dessa bestämmelser även vid arvs- och gåvobeskattningen.

Lagen om förskottsuppbörd

Bestämmelser om utlämnande av uppgifter som behövs för verkställande av förskottsinnehållning till arbetsgivarna och andra som är skyldiga att verkställa förskottsinnehållning ingår i 13 § i den numera upphävda lagen om förskottsuppbörd (418/1959). I 61 § ingår en motsvarande bestämmelse om tystnadsplikt som i 133 § beskattningens lag och som ålägger skyldighet att hemlighålla uppgifter som lämnats för förskottsuppbörd eller tillsynen över denna och uppgifter som erhållits ur handlingar. Dessa bestämmelser tillämpas till utgången av 1999 med stöd av en övergångsbestämmelse i den lag om förskottsuppbörd (1118/1996) som trädde i kraft vid ingången av 1997.

I 9 § 1 mom. lagen om källskatt för löntagare från utlandet (1551/1995) föreskrivs om sekretess genom en hänvisning till 61 § lagen om förskottsuppbörd.

Mervärdesskattelagen och bestämmelser som hänvisar till den

Även uppgifter och handlingar som berör mervärdesskattningen är sekretessbelagda, om det inte bestäms särskilt att uppgifterna får utlämnas. Bestämmelserna i 212 och 213 § mervärdesskattelagen (1501/1993) motsvarar i huvudsak innehållet i beskattningens sekretessbestämmelser. Ovan nämnda paragrafer tillämpas också på tystnadsplikt i fråga om ärenden och handlingar som behandlas enligt lagen om skatt på vissa försäkringspremier (664/1966) och i praktiken också enligt lotteriskattelagen (552/1992).

Andra skattelagar

De paragrafer i lagen angående stämpelskatt (662/1943), 100 c och 100 d §, som gäller tystnadsplikt motsvarar i stora drag bestämmelserna i beskattningens lag. Inom överlåtelsebeskattningen iakttas dessa bestämmelser till utgången av 1999.

Till exempel lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/1978) och lagen om arbetsgivares socialskyddsavgift (366/1963) innehåller inga bestämmelser om hemlighållande av uppgifter eller handlingar.

I skatteförvaltningens besittning finns också handlingar och uppgifter som grundar sig på redan upphävda lagar, t.ex. kreditskattelagen (48/1990) och lagen om beskattning av teletrafik, vilka innehåller bestämmelser om hemlighållande av dessa handlingar och uppgifter.

Lagen om skatteförvaltningen

Bestämmelser om anmälan om skattebrott och bokföringsbrott till åklagaren samt om förande av talan i mål som gäller åtal eller skadestånd på grund av sådana brott ingår i 7 § lagen om skatteförvaltningen (1557/1995). Enligt paragrafen har Skattestyrelsen och skatteverket rätt att på statens vägnar för väckande av åtal anmäla skattebrott till åklagaren. Skattestyrelsen och skatteverket har dessutom rätt att anmäla uppdragade bokföringsbrott till åklagaren för väckande av åtal.

5 a § lagen om skatteförvaltningen har att göra med bekämpandet av den ekonomiska gråzonen. Bestämmelsen berättigar Skatte-

styrelsen och skatteverket att på eget initiativ lämna uppgifter som de fått vid fullgörandet av sina åligganden till en annan myndighet i situationer där näringsstöd eller socialskydd missbrukas samt i situationer där den lagstadgade skyldigheten att betala socialskydd försummas. Skattemyndigheterna är inte skyldiga att utlämna uppgifterna men de kan ge sådana uppgifter som uppdragas i samband med verkställandet av beskattningen. Lagrummet innehåller en uttömmande förteckning över situationer där uppgifter kan lämnas ut. I paragrafens bestäms också om integritetsskyddet i anslutning till utlämnandet av uppgifter. Bestämmelsernas giltighet har med stöd av 14 § 4 mom. lagen om skatteförvaltningen förlängts till utgången av 1999.

Bestämmelserna i lagen om skatteförvaltningen tillämpas på alla handlingar och uppgifter som gäller skatter som hör till skatteförvaltningens behörighet.

Bestämmelser som gäller andra myndigheter

Vissa myndigheter och inrättningar har rätt som baserar sig på andra bestämmelser än skattelagarna att få uppgifter om den skattskyldige vilka framgår av beskattningshandlingarna. Sådan rätt har t.ex. Statistikcentralen med stöd av 11 § statistiklagen (62/1994), Folkpensionsanstalten med stöd av 83 och 69 § folkpensionslagen (347/1956), socialvårdsmyndigheterna med stöd av 56 § socialvårdslagen (710/1982) och pensionsanstalterna med stöd av 17 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961), 19 § lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) och 17 § lagen om pension för företagare (468/1969). Den instans som begär uppgifter är skyldig att ange grunden för sin begäran, dvs. den bestämmelse med stöd av vilken beskattningsuppgifter begärs.

Offentliga uppgifter om den ordinarie beskattningen

Uppgifter som gäller beskattningen av enskilda medborgare är i rätt stor utsträckning offentliga i Finland. Beskattningsuppgifternas offentlighet härrör från kommunalbeskattningen. Beskattningsbeslutet noterades i tiden i taxeringslängden som var allmänt tillgänglig för granskning, och skatten uppbars i enlighet med den. I längden infördes bl.a. den uppskattade inkomsten från fastig-

heter, näring och rörelse eller andra tillgångar samt antalet skatteören. Sedermera ålades den behöriga myndigheten genom lag att se till att taxeringslängderna inte missbrukades för att röja de taxerades ekonomiska ställning. I rättspraxis etablerades dock en tolkning som tillåter var och en att bekanta sig även med de ören som i taxeringslängden påförts andra.

I statsbeskattningen begränsades senare rätten att få uppgifter till enbart uppgifter om den egna beskattningen. I samband med att lagen om inkomst- och förmögenhetsskatt (888/1943) gavs konstaterade man att frågan om skattelängdernas offentlighet är mycket kontroversiell. Det föreslogs att skattelängdernas offentlighet skulle begränsas så att uppgifterna om den skattskyldiges inkomster och förmögenhet inte skall vara offentliga utan endast uppgifterna om beloppet av inkomst- och förmögenhetsskatterna. Enligt lagen skulle skattelängd uppgöras över de skattskyldiga, särskilt för varje kommun, men endast ett utdrag ur längden, i vilket var antecknat den skatt som påförts envar samt andra uppgifter som behövs för uppborren av skatten, skulle framläggas. Utdraget utgjorde beskattningsbeslut och skattelängden var också uppborrlängd.

Sedan stats- och kommunalbeskattningen sammanslogs 1960 har uppgifterna varit offentliga i sin nuvarande form.

Då beskattningen slutförts blir de uppgifter om den ordinarie beskattningen som gäller varje skattskyldigs beskattningsbara inkomst och förmögenhet, uppgifterna om de debiterade stats-, kommunal- och kyrkoskatterna samt folkpensionspremien samt de förskott som skall användas för erläggande av dem offentliga. Om saken bestäms i 80 § 2 mom. beskattningslagen, vilket gäller till utgången av 1999.

Närmare bestämmelser om de offentliga beskattningsuppgifterna ingår i 44 § beskattningsförordningen (1561/1993). Enligt den skall de offentliga beskattningsuppgifterna för varje kommun innehålla för beskattningen behövliga uppgifter om de skattskyldiga, deras beskattningsbara kapitalinkomst, vid statsbeskattningen beskattningsbara förvärvsinkomst och förmögenhet samt debiterad statsskatt. De offentliga uppgifterna skall även innehålla uppgifter om den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen samt om den debiterade kommunalskatten, folkpensions- och sjukförsäkrings-

premier och kyrkoskatten. En sammanslutnings beskattningsbara inkomst och en sammanslutnings inkomstskatt antecknas separat. De offentliga beskattningsuppgifterna skall dessutom innehålla uppgifter om de förskott som skall användas till godo för det sammanlagda beloppet av skatter och premier samt skatteförhöjningen, om det belopp som vid skatteuppbörden skall betalas eller återbäras och om de personer som ansvarar för skattens hela belopp.

Sedan beskattningen slutförts kan vem som helst gå till skattebyrån och titta på de offentliga beskattningsuppgifterna. På utlämnandet av offentliga beskattningsuppgifter tillämpas i regel fram till utgången av november 1999 bestämmelserna i lagen om allmänna handlingars offentlighet.

Om utlämnande av personuppgifter i form av massutlämning eller känsligt stickprov ur en teknisk upptagning som utgörs av ett personregister som förs av en myndighet bestämdes innan personuppgiftslagen trädde i kraft i lagen om allmänna handlingars offentlighet samt genom enskilda bestämmelser i andra lagar. Eftersom offentliga beskattningsuppgifter efter att personuppgiftslagen trätt i kraft utlämnas t.ex. i form av utdrag eller kopior, bör den som får uppgifterna i enlighet med 18 a § lagen om allmänna handlingars offentlighet ha rätt att registrera och använda sådana uppgifter. Bestämmelsen tillämpas såväl på register som upprätthålls med hjälp av automatisk databehandling som på manuella register, och utlämnandet av uppgifter förutsätter att det ändamål för vilket uppgifterna skall användas utreds. I enlighet med detta har offentliga beskattningsuppgifter t.ex. inte längre kunnat utlämnas för publicering i s.k. skvalerkalendrar som ges ut av bl.a. allmännyttiga föreningar. Däremot kan vem som helst fortfarande själv göra anteckningar om de offentliga beskattningsuppgifterna. Personuppgiftslagen begränsar inte heller insamling av uppgifter för redaktionella ändamål eller att de utlämnas för uteslutande personliga syften.

Andra beskattningsuppgifters offentlighet

Offentligheten för aktiers beskattningsvärde bestäms enligt 80 b § beskattningslagen, vilken tillämpas till utgången av 1999. Enligt paragrafen är beskattningsvärdena för sådana aktier, andelar och andra värdepapper

som avses i 26—29 § förmögenhetsskattelagen (1537/1992) offentliga. Genom offentligheten för uppgifter gällande beskattningsvärdet ville man trygga tillgången till i synnerhet uppgifter som bygger på delägar-skapsställningen hos bolagets aktieägare. Samtidigt skapades förutsättningar för uppfyllande av anmälningsskyldigheten i fråga om tillgångar. Offentligheten underlättade även t.ex. verksamheten för banker och andra som sköter förvaring av värdepapper för den skattskyldiges räkning och som på detta sätt smidigt får beskattningsvärdena.

Enligt 23 § fastighetsskattelagen är uppgifter om den fastighetsskatt som debiterats för varje enskild fastighet och om vem som är skattskyldig offentliga. Andra handlingar i anslutning till beskattningen som är offentliga är skatteklassificeringshandlingarna för skogsbeskattningen.

Det register över affärs- och samfundssignum som upprätthålls av skatteförvaltningen blev offentligt vid ingången av 1998. Enligt 93 a § lagen om beskattningsförfarande har var och en rätt att ur registret få uppgifter om bl.a. den skattskyldiges namn, hemkommun och adress samt affärs- och samfundssignum. Skatteförvaltningen tilldelar mervärdesskattskyldiga som idkar rörelse eller jordbruk eller utövar yrke samt arbetsgivare som regelbundet betalar lön affärs- och samfundssignum. Vid sidan av samfund kan således också fysiska personer ha affärs- och samfundssignum.

Bestämmelser om förskottsuppbördsregistrets offentlighet samt om information om och publicering av uppgifter om att någon avförts ur registret ingår i 6 a och 6 b § lagen om förskottsuppbörd. Uppgiften om att någon har införts i förskottsuppbördsregistret är offentlig. Uppgiften behövs för utredande av skyldigheten att verkställa förskottsinnehållning.

Enligt 6 b § 4 mom. lagen om förskottsuppbörd kan information om att någon avförts ur registret ges eller uppgifter därom publiceras på det sätt som Skattestyrelsen bestämmer.

På motsvarande sätt är uppgiften om att någon har införts i registret över mervärdesskattskyldiga offentlig. I enlighet med 172 § 2 mom. mervärdesskattelagen meddelar skatteverket vid behov om en person, en sammanslutning eller ett samfund har införts i registret över mervärdesskattskyldiga.

Till specialindrivningsåtgärder enligt 27 §

lagen om skatteuppbörd (611/1978) och 5 § förordningen om skatteuppbörd (903/1978) hör också att ge uppgifter om obetalda skatter för publicering. Uppgifterna har publicerats i Officiella tidningen och de tidningar som publicerar kredituppgifter.

Bestämmelser gällande parters rätt till handling

Om parters rätt till handling vid beskattningen bestäms endast i 130 § beskattningsskattelagen och 217 § mervärdesskattelagen. Bestämmelserna har kunnat tillämpas endast på de handlingar som uppräknas särskilt i lagrummen. Till den del skattelagarna saknar bestämmelser om parters rätt till handling har man tillämpat 19 § lagen om allmänna handlingars offentlighet, enligt vilken part i regel har rätt att få uppgift om en handling om den kan eller har kunnat inverka på handlingen av ärendet.

Straffbestämmelser

Enligt 124 § beskattningsskattelagen bestäms om straff för brott mot tystnadsplikt som begås av en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare i 40 kap. 5 § strafflagen. I 124 a § beskattningsskattelagen sägs att om någon annan än den som avses i 124 § bryter mot tystnadsplikten i 133 §, skall han dömas enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte strängare straff för gärningen stadgas på något annat ställe i lag.

Straffbestämmelser med motsvarande innehåll ingår i mervärdesskattelagen, 101 a och 101 b § lagen angående stämpelskatt, 64 § 4 mom. lagen om överlåtelseskatt, 21 § 2 mom. lagen om lotteriskatt och 61 § 3 mom. lagen om förskottsoppbörd.

2.2. Lagstiftningen i de nordiska länderna

Sverige

I Sverige ingår bestämmelser om offentlighetsprincipen för handlingar i 2 kap. tryckfrihetsförordningen (1949:105) som är på samma nivå som grundlag. Avvikelser från offentlighetsprincipen kan göras endast genom lag och endast på de grunder som anges i 2 kap. tryckfrihetsförordningen. Bestämmelser om tystnadsplikt och handlingssekretess finns samlade i sekretesslagen (1980:100), som också innehåller sekretess-

bestämmelser som gäller beskattningsuppgifter. Den nya personuppgiftslagen trädde i kraft hösten 1998. Det är en allmän lag som rätt nog följer principerna, indelningen och begreppen i direktivet gällande skydd för personuppgifter.

Beskattningsuppgifternas offentlighet är begränsad så att sekretess gäller för uppgifter om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden. Detta gäller såväl direkt som indirekt skatt. Med skatt jämställs vissa avgifter av skattenatur samt skattetillägg och förseningsavgift. Sekretessen gäller inte arvs- och gåvoskatt. I regel är sekretessen ovillkorlig men det finns ändå undantag. Sekretess gäller bl.a. i samband med rättegång sekretess om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgifterna röjs.

Beslut varigenom skatt bestäms är offentliga. På detta baserar sig också offentligheten för uppgifterna i skatteregister. Offentliga är också beslut om ändring av beskattningen samt beslut gällande skattelättnad och värdering av aktier eller andelar jämte motivering. Däremot är t.ex. de uppgifter som den skattskyldige lämnar i sin skattedeklaration inte offentliga.

I lagen nämns särskilt de beslut som inte är offentliga, t.ex. beslut om förhandsbesked och vissa medgivanden att reglerna om försäljningsvinst inte skall tillämpas. I sekretesslagen bestäms om vissa specialsituationer, bl.a. i anslutning till skatterevision, där sekretess gäller.

Enligt sekretesslagen får uppgifter röjas för en annan myndighet i de fall som anges i lag eller förordning. Uppgifter får utlämnas, om intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen skall skydda. Den myndighet som lämnar ut uppgifter skall bl.a. pröva i vilken omfattning den mottagande myndigheten skall hemlighålla de erhållna uppgifterna. I sekretesslagen bestäms också om situationer där uppgifter kan lämnas bl.a. för förundersökning och rättegång. I sekretesslagen bestäms om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till en annan myndighet även när det är nödvändigt för att den utlämnande myndigheten skall kunna fullgöra sin verksamhet.

Lagen tillämpas också vid utbyte av uppgifter med andra länders myndigheter.

I Sverige gäller sekretessen högst tjugo år i skatteärenden.

Norge

I Norge bestäms om offentlighet i förvaltningen i 1967 års förvaltningslag (Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker, forvaltningsloven). Dessutom finns en offentlighetslag från 1970 (Lov om offentlighet i forvaltningen) jämte kompletterande förordningar. I beskattningen iaktas emellertid den sekretessprincip som anges i 1980 års lag om skatteförvaltningen (Lov om ligningsforvaltning, ligningsloven). Det finns också en lag om personregister från 1978.

Huvudregeln är att skattemyndigheternas tystnadsplikt gäller alla uppgifter som myndigheten har fått för beskattningen. Sekretessbelagda är således uppgifter om den skattskyldiges förmögenhet och inkomster, affärsförhållanden eller andra ekonomiska eller personliga förhållanden. Uppgifter om en persons födelseort, födelsedatum och personbeteckning, medborgarskap, civilstånd, yrke, boningsort och arbetsplats är emellertid inte sekretessbelagda. Uppgifter som påverkar en akties värde på det sätt som närmare anges i aktiebolagslagen är inte sekretessbelagda.

Skattelistan är offentlig i Norge. Den innehåller förutom identifierings- och adressuppgifter för den skattskyldige dessutom uppgifter om nettoförmögenhet och inkomster, skatteklass samt uppgifter om skatter och avgifter.

I lagen om skatteförvaltningen bestäms om de uppgifter för vilka sekretessbelagda beskattningsuppgifter kan utlämnas till en annan myndighet. Uppgifter ges också under vissa förutsättningar till polis- och åklagarmyndigheterna i brottmål. Uppgifter kan utlämnas med stöd av andra lagar utan hinder av sekretessbestämmelserna i lagen om skatteförvaltningen.

Danmark

I Danmark finns en allmän offentlighetslag som gavs 1985 (Lov om offentlighed i forvaltningen). Bestämmelser om bl.a. parters rätt till handling och tystnadsplikt ingår i 1985 års lag om förvaltningsförfarande (Forvaltningslov). Olika skattelagar innehåller specialbestämmelser om hemlighållande av beskattningsuppgifter.

I Danmark är beskattningsuppgifterna sekretessbelagda. För skatte- och taxeringsmyndigheterna gäller de allmänna bestämmelser

om sekretess som finns i strafflagen och lagen om förvaltningsförfarande samt dessutom i vissa skattelagar. Skattemyndigheten har ovillkorlig tystnadsplikt i fråga om uppgifter som den erhållit i samband med sina åligganden om den skattskyldiges inkomster och förmögenhet, ekonomiska situation eller omständigheter som skall räknas till privatlivet. Skattelagarnas sekretessbestämmelser tillämpas också på uppgifter som erhållits med stöd av internationella skatteavtal eller andra internationella avtal gällande EU:s medlemsstater.

Beskattningsuppgifter får inte lämnas ut till utomstående. Uppgifter i skattedeklarationen kan dock lämnas till den skattskyldigas make. Utlämnandet av uppgifter till andra myndigheter regleras i lagen om förvaltningsförfarande och lagen om myndigheternas register (Lov om offentlige myndigheders registre). Utlämnandet av uppgifter som gäller enskilda och andra konfidentiella uppgifter har ordnats på olika sätt. Känsliga uppgifter som gäller enskilda kan utlämnas endast under de förutsättningar som anges i lagen. Andra konfidentiella uppgifter kan utlämnas till andra myndigheter även i andra fall än de som anges i lagen, om utlämnandet av uppgifterna kan anses nödvändigt för denna myndighets verksamhet. Skattelagarnas sekretessbestämmelser begränsar inte utlämnandet av uppgifter myndigheter emellan, om uppgifterna är nödvändiga för den andra myndigheten.

Skattemyndigheterna kan under vissa förutsättningar lämna kreditupplysningsföretag uppgifter som skatteskulder som överstiger 25 000 kronor.

2.3. Bedömning av nuläget

I beskattningsuppgifterna ingår förutom identifieringsuppgifter i huvudsak uppgifter som beskriver en persons ekonomiska ställning och och hans privatliv och levnadsförhållanden liksom uppgifter som skall betraktas som känsliga. I beskattningsuppgifterna ingår också uppgifter som omfattas av affärs- och yrkeshemligheten. Av dessa orsaker har det av tradition bestämts att största delen av beskattningsuppgifterna skall vara sekretessbelagda, och offentlighet för uppgifterna har utgjort ett undantag. Om utlämnandet av uppgifter finns egna bestämmelser.

Bestämmelserna om offentlighet och sek-

retess för beskattningsuppgifter samt om användning och utlämnande av uppgifterna har inte utvecklats som en helhet. Bestämmelserna finns i flera skattelagar. Bestämmelserna innehåller olika hänvisningar till andra skattelagars bestämmelser om sekretess och utlämnande av uppgifter. En del skattelagar saknar helt och hållet bestämmelser om saken, varvid man har tillämpat lagen om allmänna handlingars offentlighet och den förordning som utfärdats med stöd av den.

De utspridda sekretessbestämmelserna har förorsakat tillämpningsproblem. En begäran gällande en enskild uppgift kan förutsätta att flera olika skattelagar samt lagen om offentliga handlingars offentlighet, personuppgiftslagen och andra lagars bestämmelser om utlämnande av uppgifter tillämpas. De nuvarande bestämmelserna är delvis också svår-tolkade. De avvikande uttrycken i lagarna har förorsakat tolkningsproblem.

Aven skötseln av vissa myndighetsuppgifter är förknippade med ökade behov av att få beskattningsuppgifter. Skattelagarna innehåller inte heller några bestämmelser om skattemyndigheternas inbördes befogenheter att bestämma om utlämnandet av uppgifter.

Bland annat reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna, förpliktelseerna i direktivet gällande skydd för personuppgifter samt reformen av offentlighets- och datasekretesslagstiftningen liksom internationella överenskommelser förutsätter att bestämmelserna om offentlighet och sekretess omvärderas.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Syftet med propositionen är att de bestämmelser om sekretess, offentlighet och utlämnande av uppgifter som ingår i skattelagarna skall ha moderniserats i början av 2000 så att de i huvudsak motsvarar den nya offentlighets- och datasekretesslagstiftningen, när de nuvarande bestämmelsernas giltighetstid utgår. Målet är också att bestämmelserna skall bilda en homogenare helhet och att deras förhållande till offentlighetslagen och personuppgiftslagen blir klarare. Ett mål är dessutom att främja myndigheternas samarbete.

För att målet skall nås föreslås att de be-

stämmelser om sekretess och offentlighet för samt utlämnande av uppgifter som finns i olika skattelagar skall samlas i en och samma lag. Vid beredningen av lagförslaget har beaktats bl.a. reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna, direktivet gällande skydd för personuppgifter samt de nya allmänna lagarna, dvs. personuppgiftslagen och offentlighetslagen. Det föreslås att de bestämmelser som gäller utlämnande av uppgifter till andra myndigheter ses över och att mera uppgifter skall kunna utlämnas till vissa myndigheter.

3.2. Samband med andra lagar

Allmänt

I lagförslaget bestäms om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter samt om utlämnande av uppgifter. Lagförslaget kompletterar offentlighetslagen och personuppgiftslagen. De allmänna lagarnas bestämmelser skall också tillämpas på uppgifter och handlingar som gäller beskattningen, om det inte bestäms något annat i den föreslagna lagen. Lagförslaget innehåller en hänvisningsbestämmelse som gäller saken. Det föreslås att bestämmelser som överlappar de allmänna lagarna undviks. Lagförslaget innehåller emellertid bestämmelser med hänvisningar till offentlighetslagen vilka klarlägger den allmänna rätten att få del av offentliga beskattningsuppgifter och en parts rätt att ta del av sekretessbelagda beskattningshandlingar.

Den föreslagna lagen innehåller centrala bestämmelser om sådana grunder för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter som inte anges någon annanstans. Bestämmelser om utlämnande av beskattningsuppgifter och handlingar i lagar som gäller andra myndigheter skall fortfarande tillämpas vid sidan av denna lag. Vilken bestämmelse som kommer i första hand avgörs i varje enskilt fall beroende på om en bestämmelse i en annan lag kan betraktas som en specialbestämmelse i förhållande till bestämmelsen i lagförslaget.

Lagförslaget innehåller inga bestämmelser om avgifter för utlämnandet av uppgifter. Huruvida uppgifterna skall vara avgiftsbelagda bestäms på grundval av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och de föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna

Genom den ändring av regeringsformen som trädde i kraft den 1 augusti 1995 reformerades de grundläggande fri- och rättigheterna. Det viktigaste målet för reformen var att utvidga och stärka skyddet för individens fri- och rättigheter på grundlagsnivå. Genom reformen fogades till grundlagen en allmän bestämmelse om skydd för privatlivet samt en bestämmelse om offentlighet för handlingar och upptagningar som innehas av en myndighet.

Enligt 8 § 1 mom. regeringsformen är envars privatliv, heder och hemfrid tryggade. Om skydd för personuppgifter stadgas närmare i lag.

Enligt 10 § 2 mom. regeringsformen är handlingar och upptagningar som innehas av en myndighet offentliga, om deras offentlighet inte av nödvändiga orsaker har begränsats särskilt genom lag. I momentet bestäms vidare att var och en har rätt att ta del av offentliga handlingar och upptagningar. I motiveringen till regeringens proposition konstateras att förslaget avser att öka offentlighetsprincipens betydelse för myndigheternas verksamhet. A andra sidan konstateras i propositionen att det är uppenbart att man ibland måste avvika från offentlighetsprincipen på grund av olika viktiga intressen. Som exempel nämns bl.a. skydd för privatlivet och affärshemligheter. I enlighet med grundlagsutskottets betänkande (GrUB 25/1994) kan offentligheten begränsas genom lag och bara av nödvändiga skäl. I betänkandet konstateras att begränsningarna kunde såsom nu betyda att handlingar och andra upptagningar skall hållas hemliga eller att de är offentliga enligt tillstånd.

Ovan nämnda principer har beaktats i förslaget. Största delen av de uppgifter om enskilda skattskyldiga som skatteförvaltningen innehar föreslås vara sekretessbelagda på grund av skyddet för den personliga integriteten. Skattemyndigheternas verksamhet och bl.a. anvisningar skall vara offentliga i enlighet med de allmänna offentlighetsprinciperna. I lagförslaget bestäms på vilket sätt beskattningsuppgifterna skall vara offentliga.

Direktivet gällande skydd för personuppgifter

direktiv 95/46/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter är att skydda fysiska personers grundläggande fri- och rättigheter samt det fria flödet av personuppgifter mellan medlemsstaterna. Direktivet bygger på den dataskyddskonvention som ingåtts inom gemenskapen och det är avsett att precisera den. Direktivet anger allmänna ramar för behandlingen och regleringen av personuppgifter. Det innehåller bestämmelser om de begränsningar och undantag som genom nationell lagstiftning kan göras i fråga om kraven på skydd för individen. Centrala principer i direktivet är skydd för den personliga integriteten samt bl.a. självbestämmanderätt för de registrerade och öppenhet vid databehandling. Direktivet förutställer t.ex. att principen om ändamålsbundenhet iakttas i databehandlingen. I direktivet anges de grunder på vilka man kan avvika från denna princip.

Utgångspunkt för lagförslaget har varit de principer i direktivet gällande skydd för personuppgifter som ingår i personuppgiftslagen.

Personuppgiftslagen

Personuppgiftslagen trädde i kraft vid ingången av juni 1999. Syftet med lagen är att genomföra skyddet för privatlivet samt övriga grundläggande fri- och rättigheter som tryggar skyddet för den personliga integriteten vid behandling av personuppgifter. Lagen är en allmän lag om datasekretess från vilken avvikelser kan göras eller vilken kan kompletteras med andra lagar inom de gränser som direktivet gällande skydd för personuppgifter sätter.

Lagen tillämpas på alla personregister samt på all automatisk behandling av personuppgifter. Lagen tillämpas emellertid inte på utlämnandet av personuppgifter ur myndigheternas personregister. I de bestämmelser som nu föreslås har de centrala principerna i personuppgiftslagen beaktats.

Ändamålsbundenheten, som regleras i 7 §, är en av de mest centrala principerna. Personuppgifter får användas eller i övrigt behandlas endast på ett sätt som inte strider mot de ursprungliga ändamål med behandlingen som avses i 6 §. Lagens 8 § är en grundläggande bestämmelse om behandling av personuppgifter. Personuppgifter får behandlas bl.a. om det bestämts om behand-

Syftet med Europaparlamentets och rådets

lingen i lag. Uppgifterna skall enligt 9 § också vara behövliga med hänsyn till det angivna ändamålet samt felfria. De skall vara sakliga och väsentliga och inte alltför omfattande med hänsyn till det ändamål för vilket de inhämtats och det var de senare behandlas. Behandling av känsliga uppgifter förbjuds i 11 §, och i 12 § anges de förutsättningar under vilka undantag kan göras från förbudet. I 13 § anges på vilka villkor behandling av personbeteckning är tillåten. Artikel 8.7 i direktivet om personuppgifter förutsätter att dessa villkor bestäms.

Offentlighetslagstiftningen

Offentlighetslagen täcker offentlighetslagstiftningens viktigaste delområden. I lagen bestäms också om de vanligaste sekretessgrunderna samt om förhållandena mellan tystnadsplikt och handlingssekretess. Lagen har för egen del ansetts främja utvecklingen av en sekretesslagstiftning som baserar sig på enhetliga grunder.

Riksdagen godkände 24 § 1 mom. 23 punkten, som gäller sekretessbelagda myndighetshandlingar, i följande form: "handlingar som innehåller uppgifter om en persons årsinkomster eller totala förmögenhet eller inkomster och förmögenhet som ligger till grund för stöd eller förmåner eller som annars beskriver hans ekonomiska ställning". Med denna formulering ville förvaltningsutskottet understryka det som nämns i motiveringen till regeringens proposition, nämligen att alla inkomstuppgifter inte är sekretessbelagda utan att det är fråga om uppgifter som beskriver den ekonomiska ställningen i ett vidare perspektiv.

Med beaktande av offentlighetslagens principer föreslås att bestämmelserna om bl.a. utlämnande av beskattningsuppgifter utvecklas. Offentlighetslagens bestämmelser tillämpas på utlämnandet av personuppgifter som innehas av myndigheterna. På utlämnandet av sekretessbelagda beskattningsuppgifter skall vid sidan av den lag som nu föreslås dessutom tillämpas bestämmelser i annan lagstiftning. Myndigheterna kan under de förutsättningar som anges i lagen också lämna ut sekretessbelagda uppgifter till varandra med hjälp av teknisk anslutning.

Förhållandet mellan lagförslaget och offentlighetslagens utreds nedan i detaljmotiveringen till 2 §.

3.3. Offentlighet och sekretess i fråga om handlingar och uppgifter inom skatteförvaltningen

Allmänt

Den föreslagna lagen följer offentlighetslagens princip om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Offentliga skall vara bl.a. skattemyndigheternas anvisningar samt handlingar som innehåller specifikationer av betalningar till de enskilda skattetagarna och annan information om redovisning av skatteintäkter. Deras offentlighet bestäms enligt offentlighetslagen. I lagförslaget bestäms särskilt om de offentliga beskattningsuppgifterna, eftersom beskattningshandlingarna och de uppgifter de innehåller i regel skall vara sekretessbelagda på grund av att de gäller enskilda skattskyldigas ekonomiska ställning och privatliv.

På samma sätt som för närvarande skall uppgifter om slutresultatet av den enskilde skattskyldiges beskattning vara offentliga sådana de är när beskattningen slutförs. Med hänsyn till skyddet för den personliga integriteten föreslås att inga noggrannare identifieringsuppgifter än hemkommun och födelseår skall vara offentliga. Med vissa preciseringen föreslås dessutom att de uppgifter om fastighetsbeskattningen som nu är offentliga också skall vara det i fortsättningen liksom uppgifterna om beskattningsvärdena för vissa aktier, uppgifterna om skatteklassificeringsmaterial, uppgifterna i registret över affärs- och samfundssignum samt vissa uppgifter i förskotts- och förskottsregistret och registret över mervärdesskattskyldiga.

Nya saker är bl.a. att vissa uppgifter om skattelättnader för allmännyttiga samfund samt bokslutsuppgifter blir offentliga.

I lagförslaget ingår också sådana bestämmelser om förhandlingssekretess och upphörande av sekretess som följer av behov i anslutning till beskattningen.

Sekretessbelagda beskattningsuppgifter

Offentligheten i fråga om handlingar som innehas av en myndighet kan i enlighet med 10 § 2 mom. regeringsformen begränsas särskilt endast av nödvändiga orsaker. Beskattningshandlingar och -uppgifter består i huvudsak av uppgifter som direkt eller indirekt berättar något om de skattskyldigas ekono-

miska ställning. De kan också innehålla saker som hör till de skattskyldigas affärs- eller yrkeshemligheter. Dessa uppgifter omfattas antingen av skyddet för privatlivet enligt regeringsformen eller så är de förenade med ett sekretessintresse på de grunder som nämns i 24 § offentlighetslagen.

Skattemyndigheterna har tillgång till inte bara uppgifter om en enskild skattskyldigs ekonomiska ställning utan också bl.a. uppgifter om den skattskyldiges familjeförhållanden, försörjningsförhållanden till egna barn och fosterbarn, invalidpensioner och arbetslöshet, invalidprocent, medlemskap i kyrkosamfund, bankförbindelser och skyddsförbud. Dessa uppgifter är sekretessbelagda eftersom de gäller den personliga integriteten.

I skatteförvaltningens register finns också sådana uppgifter om en enskild skattskyldig som är offentliga i register som upprätthålls av andra myndigheter och som i allmänhet är avsedda för allmänt bruk. Sådana uppgifter är t.ex. språk, yrke, medborgarskap, bostättningskommun med undantag för s.k. skyddsförbud, dödsdag, en fastighets egenskaper, ett företags firma, företagets verksamhetsperiod med begynnelse- och avslutningsdatum, räkenskapsperioder samt en sammanslutnings delägare och delägarnas andelar. Uppgifter lämnas till skattemyndigheterna enbart för beskattningen. Dessa uppgifter utgör en bråkdel av skatteförvaltningens register, som i huvudsak består av sekretessbelagda uppgifter. Av denna anledning är det svårt att skilja dem från de sekretessbelagda uppgifterna. Eftersom det är enkelt att få dessa uppgifter ur andra myndigheters register, skulle deras offentlighet inom skatteförvaltningen inte ha någon nämnvärd praktisk betydelse. Skatteförvaltningens register innehåller också uppgifter där de oklara begreppen och svårigheten att fastställa gränsen mellan offentlighet och sekretess avsevärt skulle öka tolkningsproblemen.

Av dessa orsaker behövs det även i fortsättningen en bestämmelse som preciserar hemlighållandet av beskattningsuppgifter. Det föreslås att sekretessen begränsas så att beskattningsuppgifter som gäller den skattskyldiges ekonomiska ställning samt andra sådana beskattningshandlingar av vilka framgår uppgifter om en identifierbar skattskyldig skall hållas hemliga. Detta skall vara huvudregel. Alla offentliga uppgifter eller uppgiftskategorier uppräknas särskilt. I sak

förändras inte situationen jämfört med nuläget.

Offentliga inkomst- och förmögenhetsbeskattningsuppgifter

Skattelängderna, som beskriver slutresultatet av beskattningen, eller de motsvarande nuvarande offentliga beskattningsuppgifterna har i Finland under årtionden varit offentliga och till påseende för envar. De offentliga beskattningsuppgifterna har i allmänhet inte hittills ansetts kränka skyddet för den personliga integriteten. Många tidningar har publicerat offentliga beskattningsuppgifter och detta har gjort det möjligt att ta upp saken i samhällsdebatten. De offentliga beskattningsuppgifterna kan granskas med avseende på å ena sidan öppenheten och å andra sidan skyddet för den personliga integriteten. Båda principerna är allmänna principer som skall iaktas i en rättsstat och det kan hända att de står i konflikt med varandra.

Med ledning av de offentliga beskattningsuppgifterna kan man göra iakttagelser om beskattningsnivån och inriktningen av beskattningen samt om hur förvaltningen fungerar. Den breda allmänheten har dock varit särskilt intresserad av uppgifterna om enskilda kända personers inkomster och förmögenhet. Det har ansetts att de offentliga beskattningsuppgifterna fortfarande kan vara av betydelse även med avseende på den tillsyn som utövas av medborgarna och inte enbart för att tillfredsställa människornas nyfikenhet. Diskussionen om beskattningsuppgifternas offentlighet har visat att det finns en kraftig medborgaropinion för fortsatt offentlighet för beskattningsuppgifterna.

När man diskuterat om de offentliga beskattningsuppgifterna skall finnas kvar eller slopas har det också lagts fram ett sådant alternativ att endast uppgifterna om personer som överskrider en viss inkomstnivå eller annars befinner sig i en betydande samhällsposition skulle vara offentliga. På grund av de gränsdragningsproblem som är förenade med en sådan lösning är det inte ändamålsenligt att avgöra saken enligt den principen.

När riksdagen godkände regeringens proposition med förslag till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt till lagar som har samband med den (RP 30/1998 rd) förutsatte riksdagen att regeringen ser till att

uppgifterna om den beskattningsbara inkomsten och förmögenheten för varje skattskyldig vid den ordinarie beskattningen samt om bland annat debiterad stats-, kommunal- och kyrkoskatt även i framtiden skall vara offentliga.

Med stöd av vad som anförts ovan föreslås att de offentliga beskattningsuppgifterna fortfarande skall vara offentliga i huvudsakligen samma omfattning som för närvarande.

Offentliga bokslutsuppgifter

Bokslutsuppgifterna är för närvarande offentliga i handelsregistret, som upprätthålls av Patent- och registerstyrelsen, men sekretessbelagda inom skatteförvaltningen. Efter att offentlighetslagen trätt i kraft är det nödvändigt att förenhetliga tillämpningen av offentlighetsprincipen olika myndigheter emellan. Skatteförvaltningen utvecklar som bäst tillsammans med Patent- och registerstyrelsen ett gemensamt signumsystem och företagsregister. I anslutning härtil är en företagsuppgiftslag under beredning vid handels- och industriministeriet. Målet är att lagen skall kunna träda i kraft vid ingången av juli 2000. Om det bestäms att de officiella bokslutsuppgifter som innehas av skatteförvaltningen skall vara offentliga skulle det skapa förutsättningar för fortsatt utveckling av ett gemensamt signumsystem och företagsregister. Av denna orsak innehåller den föreslagna lagen en bestämmelse om offentlighet för sådana företags bokslutsuppgifter som är skyldiga att lämna motsvarande uppgifter till handelsregistret. Offentliga blir resultaträknings- och balansräkningsuppgifterna, eftersom de är lätta att skilja från andra, sekretessbelagda uppgifter som tillställs skatteförvaltningen. Om företaget yrkar det är balansräkningen dock offentlig i förkortad form. Detta klarlägger balansräkningens offentlighet inom skatteförvaltningen, eftersom skatteförvaltningen inte vet vilka företag som offentliggör förkortad balansräkning i handelsregistret. Uppgifter i bilagor till bokslutet skall inte vara offentliga.

För att ändringen skall kunna genomföras krävs ytterligare samarbete mellan Skattestyrelsen och Patent- och registerstyrelsen. Bestämmelsen tillämpas första gången på uppgifter som lämnas för de räkenskapsperioder som utgår år 2002.

3.4. Offentlighetstidpunkt och utlämnande av offentliga uppgifter

I lagförslaget är det av orsaker som har att göra med beskattningen nödvändigt att bestämma den tidpunkt då de offentliga uppgifterna om inkomst- och förmögenhetsbeskattningen samt om fastighetsbeskattningen blir offentliga. Uppgifterna blir offentliga när beskattningen slutförts.

När uppgiften om beskattningsvärdet för aktier och värdepapper som avses i 26-29 § förmögenhetsskattelagen blir offentlig beror på om Skattestyrelsen bestämmer beskattningsvärdet eller om det kalkyleras av ett skatteverk, varför det behövs en bestämmelse om när uppgiften blir offentlig. Bokslutsuppgifter förelås bli offentliga vid samma tidpunkt som motsvarande uppgifter blir offentliga i handelsregistret. Dessa bestämmelser tillämpas framom offentlighetslagen.

Lagförslagets bestämmelser tillämpas likaså på utlämnande och publicering av offentliga uppgifter i förskottsutskottsregistret och registret över mervärdesskattskyldiga.

Dessutom innehåller lagförslaget två bestämmelser om offentliggörande av uppgifter som är nödvändiga för att den nuvarande situationen skall fortgå oförändrad. Den ena gäller publiceringen av högsta förvaltningsdomstolens och förvaltningsdomstolarnas beslut i skatteärenden samt publicering av centralskattenämndens förhandsavgörande. Den andra gäller publicering av uppgifter om obetalda skatter som förfallit till betalning, dvs. skatterester, i vissa fall såsom specialindrivningsåtgärd på den s.k. protestlistan.

När offentliga uppgifter blir offentliga och kan utlämnas bestäms till övriga delar enligt offentlighetslagen under de förutsättningar som anges i personuppgiftslagen.

3.5. Behandlingen av uppgifter inom skatteförvaltningen

Lagförslaget innehåller en bestämmelse om rätt för skatteförvaltningen att använda och behandla uppgifter som erhållits för ett visst beskattningsärende även när den utför andra uppgifter enligt lagen om skatteförvaltningen, utan att bestämmelserna om skydd för personuppgifter och sekretessbeläggning av handlingar hindrar det. Även om det i skattelagstiftningen bestäms om behandlingen av personuppgifter som hänför

sig till beskattningen, klarlägger bestämmelsen saken och i situationer som kan tolkas på olika sätt minskar den de skattskyldigas behov att lämna samma uppgifter upprepade gånger till skatteförvaltningen. När skatteförvaltningen behandlar personuppgifter skall den beakta de krav på behövlighet och felfrihet som gäller för personuppgifter samt förutsättningarna att behandla känsliga uppgifter i 12 § personuppgiftslagen.

3.6. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

I förslaget har samlats och moderniserats i huvudsak sådana bestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter som för närvarande ingår i skattelagarna. Strävan med förslagen, som utökar utlämnandet av uppgifter jämfört med nuläget, är att minska den ekonomiska brottsligheten och den ekonomiska gråzonen samt att även i övrigt förbättra samarbetet mellan myndigheterna. I lagförslaget finns bl.a. vissa centrala bestämmelser om utlämnande av uppgifter som inte finns någon annanstans. Huruvida bestämmelserna skall tas in lagar som gäller andra myndigheter måste bedömas på nytt i samband med en mera omfattande utvärdering av speciallagstiftningen.

Utlämnande av uppgifter för verkställande av förskottsinnehållning

Enligt lagen om förskottsuppbörd är arbetsgivare och andra som gör betalningar skyldiga att verkställa förskottsinnehållning på lön och andra betalningar. För verkställande av förskottsinnehållning är löntagaren skyldig att lämna sitt skattekort till arbetsgivaren eller att visa upp det för honom. För att göra förskottsinnehållningsförfarandet smidigare har det utvecklats ett s.k. direktöverföringsförfarande, så att arbetsgivaren eller någon annan innehållningsskyldig ber att få den skattskyldiges förskottsinnehållningsprocent och andra uppgifter som behövs för förskottsinnehållningen av skatteförvaltningen.

En begäran som gäller pensionsinkomster avviker från dem som gäller löner så till vida att när uppgifter begärs meddelar pensionsanstalten pensionsbeloppet och på grundval av detta meddelar Skattestyrelsen pensionstagarens personliga innehållningsprocent.

I propositionen föreslås en bestämmelse som gör det möjligt att fortsätta med nuvarande praxis på så sätt att skatteförvaltningen på begäran av den som betalar ut lön eller pension kan utlämna de uppgifter som behövs för att verkställa förskottsinnehållning.

Bland andra Folkpensionsanstalten, arbetslöshetskassorna och försäkringsanstalterna betalar ut förmåner på vilka förskottsinnehållning skall verkställas, t.ex. arbetslöshetsersättningar, dagpenningar samt olika försäkringsersättningar till ett stort antal människor över hela landet. De känner inte till målgruppen på förhand. Till sådana utbetalare av förmåner har skatteförvaltningen lämnat ut identifikationsuppgifter samt uppgifter som behövs för verkställande av förskottsinnehållning om alla skattskyldiga.

Enligt personuppgiftslagen skall behandlingen av personuppgifter vara sakligt motiverad med hänsyn till den registeransvariges verksamhet och direktivet gällande skydd för personuppgifter förutsätter nationella bestämmelser om ändamålsbundenhet. Man kan fundera om det är ändamålsenligt att förskottsinnehållningsuppgifter behandlas när personen i fråga inte betalas ovan avsedda dagpenningar eller andra förmåner. Förfarandet kan emellertid motiveras med att det är smidigt i administrativt hänseende för den som betalar ut förmånen, förmånstagaren och skatteförvaltningen. Med tanke på data-sekretessen vore det emellertid motiverat att skatteförvaltningen skulle överlåta uppgifter om endast den skattskyldige som saken gäller. En bestämmelse om detta föreslås i lagen. Uppgifterna utlämnas i allmänhet med hjälp av teknisk anslutning. Under övergångsperioden, som utgår den 24 oktober 2001, iaktas nuvarande praxis.

Skatteförvaltningens rätt att lämna ut uppgifter på eget initiativ

Skattemyndigheterna skall även i fortsättningen utan hinder av sekretessbestämmelserna på eget initiativ kunna lämna en annan myndighet eller en sammanslutning som beviljar näringsstöd eller en pensions- eller olycksfallsförsäkringsanstalt uppgifter om omständigheter som kommit fram i samband med verkställandet av beskattningen och som gör att det finns skäl att misstänka att understöd och stöd som betalas av allmänna medel har missbrukats. Uppgifter

skall kunna lämnas i situationer där skyldigheten att betala socialskydd har försumrats. Förslaget motsvarar 5 a § lagen om skatteförvaltningen. Att lämna uppgifter är fortfarande nödvändigt bl.a. för att minska den ekonomiska brottsligheten och den ekonomiska gråzonen, och avsikten är inte att utvidga skatteförvaltnings uppgifter med avseende på vad som bestäms om dem i 2 § lagen om skatteförvaltningen. Skatteförvaltningen kan enligt 7 § lagen om skatteförvaltningen anmäla skattebrott till åklagaren och föra statens talan i dessa situationer. Detta motsvaras av förslaget om utlämnande av uppgifter som behövs för förundersökning, åtal och domstolsbehandling till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna.

Utlämnande av uppgifter till förundersöknings- och åklagarmyndigheter

Bestämmelser om utlämnande av uppgifter till förundersöknings- och åklagarmyndigheter samt till instanser som beviljar företags-, närings-, sysselsättnings- och andra offentliga stöd föreslås bli tillfogade.

Under de senaste åren har polisen i sitt arbete med att bekämpa brottslighet försökt satsa ännu mera på förebyggande arbete. Även i statsrådets principbeslut gällande en minskning av den ekonomiska brottsligheten och en ekonomiska gråzonen går strategin ut på att flytta tyngdpunkten i arbetet till förebyggande åtgärder. I principbeslutet förutsätts bl.a. att de sekretessbestämmelser som förhindrar samarbete mellan myndigheterna skall ändras samt att återvinningen av nytta som ekonomiska brott medfört effektiveras.

När det gäller lagstiftningen har polisens avsaknad av rätt att på begäran få tillgång till uppgifter om beskattningen när förundersökning av ett brott inte pågår blivit den faktor som mest skadar myndigheternas samarbete. För närvarande kan uppgifter lämnas först när beslut om att inleda förundersökning har fattats. Ytterligare uppgifter om beskattningen vore nödvändiga i synnerhet när man funderar på att inleda förundersökning av ekonomiska brott, där utgångsuppgifterna ofta är komplexa och svårtolkade. Av dessa orsaker föreslås att skatteförvaltningen utan hinder av sekretessbestämmelserna i enskilda fall på begäran skall kunna lämna polisen sekretessbelagda beskattningsuppgifter redan innan den egentliga förundersökningen inleds. Det kan vara

fråga om att rent konkret förebygga eller ingripa i brott eller att utreda förutsättningarna att inleda förundersökning av ett misstänkt brott som redan begåtts. För att uppgifter skall utlämnas förutsätts att åklagaren eller förundersökningsmyndigheten individualiserar det ärende som är föremål för de åtgärder för vilka beskattningsuppgifter behövs. Det skall inte vara möjligt att lämna ut uppgifter enbart för allmän brottsförebyggande verksamhet eller övervakning och inte i form av massutlämning.

Arbetet med att spåra ekonomisk nytta som brott medfört har under de senaste åren blivit en av de viktigaste prioriteterna när det gäller bekämpandet av ekonomisk brottslighet. Polisens föreslagna rätt att få uppgifter för brottsförebyggande verksamhet och utredning av brott skulle innebära rätt att få uppgifter som hjälper den att spåra ekonomisk nytta som ett brott medfört när spårningen ansluter sig till brottsförebyggande verksamhet eller utredningen av ett brott.

Systemet för utredande av penningtvätt kan betraktas som en speciell del av arbetet med att spåra nytta som ett brott medfört. Uppgifter som skattemyndigheten har i sin besittning är i många fall nödvändiga för att förhindra och utreda penningtvätt. Förslaget om att beskattningsuppgifter skall lämnas till polisen för förebyggande och utredning av brott kompletterar också bestämmelserna om rätt att få uppgifter i lagen om förhindrande och utredning av penningtvätt (68/1998) och främjar myndigheternas samarbete i kampen mot penningtvätt.

Lagen om näringsförbud ändrades vid ingången av mars 1998. Ett mål med lagändringen (1220/1997) var att effektivisera utredandet av förutsättningarna för näringsförbud och tillsynen över att näringsförbud åtlöds. Genom lagen utvidgades skyldigheterna att undersöka förutsättningarna för förbud och övervaka att förbud åtlöds. Polisens rätt att få beskattningsuppgifter med stöd av 132 § beskattningslagen täcker inte alla de behov för vilka polisen behöver beskattningsuppgifter när man skall övervaka att ett näringsförbud åtlöds. När ändringen av lagen om näringsförbud bereddes föreslogs ingen bestämmelse om saken i lagen, utan man ansåg att utvidgningen av polisens rätt att få uppgifter skulle avgöras i samband med att ändringar som gäller saken företas i skattelagstiftningen. Av dessa orsaker föreslås nu en bestämmelse enligt vilken be-

skattningsuppgifter kan lämnas till polisen även för en undersökning som utförs för meddelande eller förlängning av näringsförbud och övervakning av näringsförbud.

De föreslagna ändringarna skapar förutsättningar för ett bredare samarbete när det gäller att bekämpa ekonomisk brottslighet och den ekonomiska gråzonen samt spåra nytta som brott medfört.

Utlämnande av uppgifter till andra myndigheter

Förslaget om att identifieringsuppgifter om arbetsgivare eller annan utbetalare av inkomst samt beskattningsuppgifter som behövs för utsökning eller annan verkställighet skall lämnas till utsökningsmyndigheterna gäller i huvudsak utsökning av andra fordringar än skattefordringar. Den föreslagna bestämmelsen är mer omfattande än motsvarande bestämmelse (3 kap. 34 f §) (171/1997) i utsökningslagen (37/1895) och nödvändigt för att utsökningsmyndigheternas rätt att få uppgifter inte skall inskränkas.

Det föreslås att uppgifter som behövs för kontroll av befolkningsdatasystemet skall lämnas i samma omfattning som för nuvarande till de myndigheter som avses i lagen om registerförvaltningen (166/1996). På motsvarande sätt föreslås att uppgifter om lotterier och för dem betalda skatter på samma sätt som för närvarande skall lämnas till de myndigheter som beviljar tillstånd att ordna lotterier.

Dessutom föreslås i lagen bestämmelser om rätt för statskontoret att av skatteförvaltningen få för utbetalning och indrivning av lån, räntestöd och statsborgen samt beviljande av betalningsbefrielse behövliga uppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige. I övrigt bestäms särskilt om de uppgifter som statskontoret behöver för att sköta sina åligganden.

Andra förslag gällande utlämnandet av uppgifter

Förslaget om rätt för skatteförvaltningen att lämna ut beskattningsuppgifter utan hinder av sekretessbestämmelserna i syfte att tillgodose en enskild persons intressen och rättigheter i de fall som särskilt anges i lagförslaget motsvarar 132 § 3 mom. beskattningslagen.

Förslaget om rätt för boförvaltaren att få

beskattningsuppgifter som behövs för utredning av konkursboet är en ny bestämmelse, som skapar förutsättningar att utreda konkursboet lagenligt på ett sätt som tryggar såväl borgenärernas som gäldenärernas rättigheter. Rätten att få uppgifter skall inte längre vara beroende av borgenärens ställning. Således kommer boförvaltaren i ett konkursbo att vara i samma ställning som en av tingsrätten förordnad boutredningsman, som har rätt till motsvarande uppgifter som behövs för boutredningen. Den föreslagna bestämmelsen förenhetligar utlämnandet av uppgifter. I fråga om skattefordringar kan uppgifter utlämnas med stöd av offentlighetslagens bestämmelser.

Förslaget om att offentliga uppgifter om inkomst- och förmögenhetsbeskattningen samt fastighetsbeskattningen skall lämnas till kommunerna motsvarar i huvudsak beskattningslagens motsvarande bestämmelse. Kommunen behöver dessa uppgifter även i egenskap av skattetagare. I lagen föreslås att uppgifterna skall lämnas jämte identifierings- och adressuppgifter om den skattskyldige.

En ny sak som föreslås är att skatteförvaltningen på begäran av kommunala myndighet utan hinder av sekretessen skall lämna även uppgifter som behövs för att avgöra skattelättnadsärenden. Förslaget gör att behandlingen av ärenden som gäller skattelättnad blir smidigare.

Utlämnande av uppgifter till utländska myndigheter

Bestämmelser om utlämnande av beskattningsuppgifter till utländska myndigheter ingår i flera lagar och internationella fördrag. Sådana bestämmelser ingår bl.a. i Europeiska unionens råds förordning nr 218/92 (EEG) om förvaltningssamarbete på den indirekta beskattningens område, som är direkt bindande för Finland, lagen om ömsesidig handräckning mellan de behöriga myndigheterna i Finland och de övriga medlemsstaterna i Europeiska unionen på beskattningens område (1220/1994), som grundar sig på Europeiska gemenskapernas råds direktiv 77/799/EEG, konventionen mellan OECD och Europarådet om ömsesidig handräckning i skatteärenden (FördrS 21/95) samt de överenskommelser om undvikande av dubbelbeskattning som Finland har ingått med olika stater, samt överenskommelserna om hand-

räkning i skatteärenden. I dessa konventioner och överenskommelser bestäms vilka skatter utlämnandet av uppgifter gäller, vilka uppgifter som skall vara sekretessbelagda samt för vilket ändamål uppgifter kan begäras och vilken myndighet som kan begära uppgifterna.

Artiklarna om utbyte av information i de överenskommelser som Finland har ingått följer huvudsakligen den modellskattekonvention som OECD har utarbetat. Enligt denna skall de fördragsslutande staternas behöriga myndigheter utbyta upplysningar som är relevanta för tillämpningen av skattekonventionen eller fördragsstaternas interna lagstiftning om skatter som omfattas av skattekonventionen, om inte den beskattning som verkställs med stöd av ifrågavarande lagstiftning strider mot ett ingånget avtal. En fördragsslutande stat behöver dock inte vidta förvaltningsåtgärder som avviker från lagstiftning eller administrativ praxis i denna stat eller i den andra staten. En fördragsslutande stat behöver inte heller lämna upplysningar som inte är tillgängliga enligt lagstiftning eller administrativ praxis i denna stat eller i den andra fördragsslutande staten. Dessutom behöver en fördragsslutande stat inte heller lämna upplysningar som skulle röja handels-, affärs-, industri- eller yrkeshemlighet eller kommersiell hemlighet eller i näringsverksamhet nyttjat förfaringsätt eller upplysningar vilkas överlämnande skulle strida mot allmänna hänsyn.

Beskattningsuppgifter skall lämnas till utländska myndigheter enligt vad som bestäms i 30 § offentlighetslagen. Därför föreslås inte i lagen någon separat bestämmelse om lämnande av uppgifter till utländska skattemyndigheter. Personuppgifter kan översändas på de grunder som föreskrivs i 22 och 23 § personuppgiftslagen, när det t.ex. är frågan om utlämnande av uppgifter med stöd av ett beskattningsavtal. Införande av personuppgifter i det öppna datanätet Internet innebär överföring av personuppgifter till s.k. tredje länder.

3.7. Upphävande av vissa bestämmelser

De bestämmelser som föreslås i denna proposition (4—6 §, 8—13 §, 16—18 §, 19 § 1 punkten, 20 §, 22 § 3 och 5 punkten samt 21—24 §) motsvarar antingen nuvarande praxis eller till sitt centrala sakinhåll eller med vissa utvidgningar sådana bestäm-

melser i andra skattelagar som föreslås bli upphävda.

Bestämmelser som upphävs är

- 1) 93 a § och 95 § 3 mom. lagen om beskattningsförfarande,
- 2) 60 § lagen om förskottsuppbörd,
- 3) 23 och 34 § fastighetsskattelagen,
- 4) 64 § 4 mom. lagen om överlåtelseskatt,
- 5) 14 § 4 mom. lagen om skatteförvaltningen,
- 6) 172 § 2 mom, 212, 212 a, 213, 217 och 219 § mervärdesskattelagen,
- 7) 20 § lotteriskattelagen,
- 8) 18 § 1 mom. lagen om källskatt på ränteinkomst samt
- 9) 9 § 1 mom. lagen om källskatt för löntagare från utlandet.

Genom den föreslagna lagen upphävs även lagen om utlämnande av beskattningsuppgifter för bestämmande av böter.

4. Propositionens verkningar

Verkningar för medborgarna

För de skattskyldigas och medborgarnas del ändrar bestämmelserna i lagförslaget inte den nuvarande situationen. Förslaget gällande skattelättnader som beviljats allmännyttiga samfund förbättrar medborgarnas möjligheter att få uppgifter om utövandet av offentlig makt i dessa frågor och ställer dem på nytt under allmän tillsyn. Offentligheten för bokslutsuppgifter förbättrar tillgången till uppgifter. Offentligheten kan också i viss mån vara av betydelse med avseende på tillsynen.

I propositionen föreslås att utlämnandet av sekretessbelagda uppgifter till myndigheterna skall utvidgas i vissa fall, vilket såväl betjänar den skattskyldiges intresse som förbättrar möjligheterna att bekämpa den ekonomiska gråzonen och ekonomisk brottslighet.

Administrativa och ekonomiska verkningar

Vissa förslag ökar myndigheternas samarbete. Bland andra förslagen om användningen av uppgifter inom skatteförvaltningen och utlämnandet av uppgifter till kommunerna för avgörande av skattelättnadsärenden bidrar till att förbättra kundbetjäningen. Förslagen om utökad rätt för förundersöknings- och åklagarmyndigheterna samt myndigheter som beviljar vissa offentliga stöd att få uppgifter har att göra med arbetet i syfte att

minska den ekonomiska brottsligheten och den ekonomiska gråzonen.

Förslagen gällande de offentliga beskattningsuppgifterna samt utlämnandet av uppgifter jämte identifieringsuppgifter till kommunerna ökar i någon mån det administrativa arbetet och kostnaderna. Vilken inverkan förslaget om offentlighet för bokslutsuppgifter har för arbetsmängderna beror på den datateknik som tillämpas. Förslagen om att uppgifter skall utlämnas i maskinspråklig form till bl.a. myndigheter som beviljar stöd och myndigheter som avses i lagen om registerförvaltningen ökar kostnaderna för datasystemen. De ökas också av det förslag som gäller utlämnandet av uppgifter för forskottsinnehållning med hjälp av teknisk anslutning exempelvis till försäkringsbolag eller andra som betalar förmåner över hela landet till personer som inte angetts på förhand. Kostnaderna för datasystemen uppskattas till ca 2 milj. mk.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet i samarbete med Skattestyrelsen och vissa centrala instanser.

Under beredningens gång 1998 begärdes utlåtanden om utkastet till proposition av flera ministerier, myndigheter som använder beskattningsuppgifter samt organisationer och sammanslutningar. Utlåtande gav bl.a. justitieministeriet och inrikesministeriet, handels- och industriministeriet, Dataombudsmannens byrå, Folkpensionsanstalten, Högsta förvaltningsdomstolen, Patent- och registerstyrelsen, Statskontoret, Befolkningsregistercentralen samt bland organisationerna Finlands Kommunförbund och Skattebetalarnas Centralförbund. Remissinstansernas allmänna omdöme om förslagen var positivt. Ett sammandrag av utlåtandena har utarbetats vid finansministeriet. Utgående från de mer än trettio utlåtandena har beredningen fort-

satt i samarbete med Skattestyrelsen och man har varit i kontakt med flera instanser i olika skeden av arbetet.

Riksdagens utlåtande

I riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet samt till lagar som har samband med den (RSv 303/1998 rd) förutsattes att beskattningsuppgifterna även i framtiden skall vara offentliga. Detta har beaktats i beredningen.

6. Samband med andra propositioner

Avsikten är att bestämmelser om offentliga uppgifter i det register över affärs- och samfundssignum som upprätthålls av skatteförvaltningen skall ingå i en företagsuppgiftslag. En regeringsproposition gällande den skall enligt planerna avlåtas till riksdagen innevarande höst. Målet är att lagen skall träda i kraft vid ingången av juli 2000, då 8 § i detta lagförslag borde ändras till en hänvisning till företagsuppgiftslagen. Samtidigt borde 9 § 3 mom. i detta lagförslag, som gäller publicering av uppgifter om en skattskyldig som avförts ur forskottsuppbördsregistret, upphävas.

7. Samband med internationella förpliktelser och fördrag

De centrala principerna i Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter har beaktats i förslaget så att utgångspunkten har varit de centrala principer i direktivet och dataskyddskonventionen som tagits in i personuppgiftslagen och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Lagen om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifters

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens tillämpningsområde.* Enligt

1 mom. skall lagen tillämpas på handlingar som gäller en enskild skattskyldig (*beskattningshandlingar*) samt på uppgifterna i sådana handlingar (*beskattningsuppgifter*). Med skattskyldiga jämställs de som är skyldiga att verkställa forskottsinnehållning eller lämna uppgifter samt andra enskilda personer, samfund, sammanslutningar och dödsbon.

Begreppet myndighetshandling är detsamma som i lagen om offentlighet i myndigheters verksamhet. Beskattningshandlingar är handlingar som har lämnats till skatteförvaltningen för verkställande av beskattning eller som har satts upp inom skatteförvaltningen. Begreppet "handling som har satts upp inom skatteförvaltningen" är avsett att vara övergripande och därmed avses också uppgifter som införts i skatteförvaltningens register, oberoende av om de har registrerats i elektronisk form eller inte. Beskattningshandlingarna innehåller bl.a. uppgifter som givits eller satts upp för verkställande av beskattning, uppörd och indrivning av skatter och avgifter samt för skattekontroll. Definitionen motsvarar skatteförvaltningens uppgifter enligt 2 § lagen om skatteförvaltningen.

Lagen skall tillämpas på alla uppgifter och handlingar som gäller skatter och avgifter av skattenatur och omfattas av skatteförvaltningens behörighet; bl.a. uppgifter om inkomst- och förmögenhetskatt, samfundsskatt, kommunalskatt, kyrkoskatt, fastighetskatt, källskatt och källskatt på ränteinkomst, arvs- och gåvoskatt, mervärdesskatt, skatt på försäkringspremier, stämpelskatt, överlåtelseskatt och lotteriskatt samt eventuell byggs-katt. Lagen skall också tillämpas på uppgifter som gäller arbetsgivares socialskyddsavgift, folkpensions- och sjukförsäkringsavgifter och -premier samt skogsvårdsavgift.

Lagen skall också tillämpas på kommunala myndigheter och församlingarnas myndigheter när dessa behandlar skattelättnadsärenden.

Lagen skall också tillämpas på uppgifter som gäller omsättningsskatt och kreditskatt. Även om bestämmelserna om dessa skatter har upphävts när denna lag träder i kraft, har skatteförvaltningen fortfarande uppgifter som erhållits på grundvalen av dem.

Lagen skall inte tillämpas på handlingar som innehåller uppgifter om redovisning av betalningar till de enskilda skattetagarna. Specifikationer av betalningar till skattetagarna och andra beskattningshandlingar som innehåller olika slag av information om redovisning av skatteintäkter skall vara offentliga enligt vad som föreskrivs i offentlighetslagen. Beskattningshandlingar som gäller skattetagaren i egenskap av skattskyldig skall behandlas på samma sätt som andra skattskyldigas handlingar.

Lagen skall inte tillämpas t.ex. på handlingar eller uppgifter som gäller hundskatt

eller på handlingar eller uppgifter som gäller den beskattning i vilken tullförvaltningen eller Fordonsförvaltningscentralen är behörig, eftersom dessa handlingar och uppgifter inte ges till skatteförvaltningen och handlingarna inte satts upp inom den. Om dessa bestäms därför särskilt. Lagens bestämmelser skall dock tillämpas på ärenden som gäller skatter beträffande vilka Fordonsförvaltningscentralen är behörig och skattelättnadsärenden som gäller motorfordonsskatt och bränsleavgift som upp bärs av Alands länsstyrelse, när det är frågan om ärenden som handläggs inom skatteförvaltningen.

Enligt 2 mom. skall lagen tillämpas också på handlingar som har lämnats till besvärsmyndigheter, såsom högsta förvaltningsdomstolen och en förvaltningsdomstol, eller till andra myndigheter, eller har satts upp hos dessa och som innehåller uppgifter som avses i 1 mom. Lagens bestämmelser skall dessutom tillämpas på sådana beskattningsuppgifter innehållande handlingar som behandlas i nämnder tillsatta av finansministeriet, såsom de allmännyttiga samfundens skattefrihetsnämnd och nämnden för utlåtan- den om donationers skattefrihet. Lagen skall också tillämpas på skatteombud, centralskatte- nämnden och utsökningsmyndigheterna. Rätten att vara närvarande vid skatterätts- nämndens sammanträden regleras i 4 b § lagen om skatteförvaltningen.

2 §. *Förhållandet till andra bestämmelser.* Offentlighetslagen är en allmän lag om myndighetshandlingars offentlighet och sekretess. Vid sidan av offentlighetslagen tillämpas bestämmelserna i personuppgiftslagen, som också är en allmän lag. Bestämmelserna i den lag som avses i detta lagförslag är avsedda att vara primära i förhållande till bestämmelserna i offentlighetslagen och personuppgiftslagen, dvs. att tillämpas framom dessa. Om inte annat föreskrivs i denna lag eller i någon annan lag, skall ovan nämnda allmänna lagar bli tillämpliga till övriga delar, utan någon särskild bestämmelse eller hänvisning i denna lag.

Offentlighetsprincipen i offentlighetslagen (1 §), de bestämmelser som definierar vad som avses med myndighet och handling (4 och 5 §) samt bestämmelserna om när en handling blir offentlig (6 och 7 §) skall tillämpas också på beskattningshandlingar och uppgifterna i sådana handlingar, i den mån som inte annat föreskrivs i denna lag. Även rätten att ta del av en offentlig handling

(9 §), rätten att ta del av den offentliga delen av en sekretessbelagd handling (10 §) och rätten att ta del av en handling som gäller en själv (12 §) skall följa bestämmelserna i offentlighetslagen. I fråga om begäran om att få ta del av en handling skall också tillämpas 13 § i offentlighetslagen. Offentlighetslagen skall också tillämpas i fråga om överföring till en annan myndighet av en begäran om att få ta del av en handling (15 §) samt i fråga om hur en handling lämnas ut (16 §). När det gäller bestämmelserna i 5 kap. offentlighetslagen om myndigheternas skyldighet att främja möjligheterna att ta del av en handling samt god informationshantering, blir hela kapitlet tillämpligt. Handlingssekretessen, tystnadsplikten och förbudet mot utnyttjande skall bedömas enligt 22 och 23 § offentlighetslagen.

I fråga om behandling av personbeteckning och följaktligen också i fråga om utlämnande av uppgift om sådan skall 13 § personuppgiftslagen tillämpas.

Ofta måste en annan myndighet för skötseln av sina uppgifter få sekretessbelagda upplysningar av skattemyndigheterna, varvid bestämmelser om saken ingår i den lag som reglerar ifrågavarande myndighets behörighet. Det finns flera sådana specialbestämmelser i andra lagar. Dessa skall tillämpas så, att de kompletterar ovan nämnda allmänna lagar. En sådan bestämmelse i en annan lag skall också tillämpas i första hand, om bestämmelsen kan betraktas såsom en specialbestämmelse som utgör ett undantag från en bestämmelse i den lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter som föreslås i denna proposition. Frågan måste till denna del avgöras särskilt i varje enskilt fall.

De allmänna grunderna för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter regleras i 26 §, utlämnande av uppgifter ur en handling som överförs till ett arkiv i 27 § och tillstånd av en myndighet att ta del av en sekretessbelagd handling i 28 § offentlighetslagen.

I lagförslaget (15—20 §) föreslås specialbestämmelser om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till andra myndigheter. Bestämmelserna kompletterar bestämmelserna i offentlighetslagen och personuppgiftslagen och skall tillämpas framom bestämmelserna i de allmänna lagarna, till vissa delar såsom komplement till dessa. I annat fall bestäms utlämnandet av sekretessbelagda uppgifter till andra myndigheter enligt 29 § of-

fentlighetslagen om inte annat bestäms i någon annan lag. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter t.ex. till en besvärsmyndighet som behandlar ett skattebesvär skall därför bedömas enligt 29 § 1 mom. 3 punkten offentlighetslagen.

Anteckning om sekretess och klassificering, som skall göras i en sekretessbelagd myndighetshandling, regleras i 25 § offentlighetslagen. Upphörande av sekretess i fråga om beskattningshandlingar regleras i 24 § i denna lag. Bestämmelserna i 7 kap. offentlighetslagen om undantag från och upphörande av sekretess skall till övriga delar tillämpas.

Beträffande straff för brott mot den tystnadsplikt som föreskrivs i denna lag tillämpas strafflagen. I offentlighetslagen finns en bestämmelse som hänvisar till ifrågavarande bestämmelser i strafflagen, varför straffbestämmelser inte behövs i denna lag.

Det har vara ett problem att veta om beskattningsuppgifter kan ges för att en enskild person eller någon annan myndighet skall kunna uppfylla en i lag föreskriven upplysningsplikt. Bestämmelsen i 26 § 2 mom. 1 punkten offentlighetslagen är formulerad så att den kan tillämpas också i ovannämnda fall. T.ex. skogscentralerna skall med stöd v offentlighetslagen kunna få beskattningsuppgifter för skötseln av de uppgifter som avses i 20 § inkomstskattelagen för gårdsbruk (543/1967).

Vid indrivning och skattegranskning har det varit ett problem att veta om skattegranskarna kan motivera sina beskattningsförslag eller indrivningsärenden med uppgifter som gäller andra personer än den skattskyldige. Enligt 26 § 2 mom. 2 punkten kan sekretessbelagda uppgifter utan hinder av sekretessbestämmelserna lämnas ut för att en ersättning eller någon annat yrkande som skall handhas av den myndighet som lämnar ut uppgifter skall kunna genomföras. Enligt motiveringen till offentlighetslagen har begreppet yrkande att vidsträckt innehåll och omfattar både privaträttsliga och offentlighetsrättsliga fordringar och andra prestationer. Lagen skall tillämpas till dessa ärenden.

Enligt lagrummet skall beskattningsuppgifter få användas också när skattefördelningen blir föremål för ett yrkande som föranleds av dess egen verksamhet. Om skatteförvaltningen härvid t.ex. inte medger en talan som gäller återvinning, utan försvarar sin egen fordran, kan det uppstå behov att använda

sekretessbelagda uppgifter som gäller en tredje person. Därför föreslås i denna lag ingen särskild bestämmelse om saken.

Likaså skall en myndighet kunna lämna ut uppgifter ur en sekretessbelagd handling för ett handräckningsuppdrag som myndigheten anförtrot någon eller för någon annan uppgift som på uppdrag av myndigheten eller annars sköts för myndighetens räkning, om detta är nödvändigt för att uppdraget eller uppgiften skall kunna utföras. Med stöd av 26 § offentlighetslagen skall de vara möjligt att lämna ut uppgifter som annars skall hemlighållas t.ex. åt polisen i samband med att handräckning begärs samt åt boförvaltaren i ett konkursbo för skötseln av ett återvinningsärende.

3 §. *Beskattningsuppgifters offentlighet och rätt att få uppgifter.* I 1 mom. föreslås en bestämmelse om beskattningsuppgifters offentlighet som motsvarar den princip som omfattats i offentlighetslagen. Bestämmelsen klarlägger beskattningshandlingarnas och -uppgifternas förhållande till offentlighetsprincipen, eftersom handlingar som gäller enskilda skattskyldiga i allmänhet är sekretessbelagda. Att vissa beskattningsuppgifter är offentliga innebär ett undantag från denna princip. Därför skall beskattningsuppgifter vara offentliga enligt vad som föreskrivs i 2 kap. Om beskattningsuppgifters sekretess bestäms i lagens 4 §.

Skattemyndigheternas verksamhet samt anvisningar och motsvarande handlingar som satts upp inom skatteförvaltningen skall vara offentliga enligt allmänna bestämmelserna om offentlighet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om rätten att ta del av en offentlig beskattningshandling som innehas av skatteförvaltningen. Var och en skall ha rätt att ta del av en sådan handling enligt vad som bestämts i offentlighetslagen, om inte annat följer av denna lag. I lagförslagets 6 § bestäms t.ex. när uppgifter om fastigheter och vissa aktiers beskattningsvärden blir offentliga, i 7 § finns bestämmelser om bokslutsuppgifters offentlighet och i 9 § om utlämnande av offentliga uppgifter ur förskotts- och mervärdesskattregistret och registret över mervärdesskattskyldiga.

Definitionen av personuppgifter i 3 § personuppgiftslagen har utvidgats till att omfatta samtliga uppgifter om en fysisk person, såsom att han är rörelseidkare eller yrkesutövare. Detta skall särskilt beaktas vid tillämpningen av de förslagna bestämmelserna om

offentliga uppgifter. I 16 § 3 mom. offentlighetslagen finns en bestämmelse om utlämnande av personuppgifter. Enligt den skall en skattemyndighet när den lämnar ut uppgifter särskilt reda ut det ändamål för vilket mottagaren kommer att använda uppgifterna samt att han enligt bestämmelserna om skydd för personuppgifter har rätt att få dem. Även om uppgifterna är offentliga, skall utlämnaren i samband med utlämnandet försäkra sig om att förutsättningarna i 16 § 3 mom. offentlighetslagen uppfylls. En sådan utredningsskyldighet skall dock inte föreligga i fråga om allmänt tillgängliga uppgifter som beskriver en persons ställning, uppgifter och skötseln av dessa uppgifter inom ett offentligt samfund eller inom näringslivet. Enligt motiveringen till 8 § 1 mom. 8 punkten personuppgiftslagen i regeringens proposition kan de intressen som är till för att säkerställa integritetsskyddet inte anses åsidosätta den registeransvariges eller tredje mans intressen i sådana situationer som avses i motiveringen. Lagrummet möjliggör behandling av personuppgifter, om de uppgifter som avses i lagrummet behandlas för att trygga rättigheter och intressen hos den registeransvarige eller en sådan tredje man till vilken uppgifterna utlämnas. Lagrummet lämpar sig särskilt att tillämpas på de offentliga uppgifter om näringsidkare som ingår i det register över affärs- och samfundssignum som avses i lagförslagets 8 § samt i det förskotts- och mervärdesskattregister och det register över mervärdesskattskyldiga som avses i lagförslagets 9 §.

4 §. *Sekretessbelagda beskattningsuppgifter.* Beskattningshandlingarna innehåller huvudsakligen uppgifter som hör till privatlivet. Behovet att skydda dessa utgör en i 10 § 2 mom. regeringsformen avsedd nödvändig orsak att begränsa möjligheten att få uppgifter ur beskattningshandlingar. I 1 mom. definieras sekretessen i fråga om beskattningshandlingar genom en hänvisning till bestämmelserna i 5—9 §, som anger vilka uppgifter inom skatteförvaltningen som skall vara offentliga. I 21 § bestäms dessutom under vilka förutsättningar uppgifter om skatterester kan publiceras såsom en form av specialindrivning. Alla andra i denna lag avsedda beskattningshandlingar som berör en enskild skattskyldigs ekonomiska ställning samt andra beskattningshandlingar av vilka framgår uppgifter om en identifierbar skattskyldig skall enligt lagförslaget vara

sekretessbelagda. Vid tillämpning av lagen skall enligt 1 § 1 mom. med skattskyldig jämföras den som är skyldig att verkställa förskottsinnehållning eller lämna uppgifter samt andra enskilda personer, samfund, sammanslutningar och dödsbon. Uppgifter som gäller dessa skall vara sekretessbelagda.

I samband med beredningen av offentlighetslagstiftningen har man ansett att det måste vara möjligt att utveckla utbytet av information mellan myndigheterna utan att sekretessbestämmelserna lägger hinder i vägen. Enligt offentlighetslagen får sekretessbelagda uppgifter utlämnas endast om så bestäms i lag. Utlämnande förutsätter en uttrycklig bestämmelse i den lag som reglerar ifrågavarande myndighets behörighet. Enligt motiveringen till offentlighetslagen förutsätter detta att i speciallagen finns en uttrycklig bestämmelse om rätten att lämna ut uppgiften oberoende av sekretessbestämmelserna. Bestämmelsen bör dessutom ange vilka sekretessgrunder den åsidosätter. I 2 mom. föreslås en bestämmelse om behandling och utlämnande av beskattningsuppgifter. Enligt lagrummet kan skatteförvaltningen utan hinder av sekretessbestämmelserna behandla och lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda handlingar, enligt vad som föreskrivs i denna lag.

En part skall ha rätt att ta del av sekretessbelagda beskattningshandlingar och -uppgifter enligt vad som föreskrivs i 11 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. I 3 mom. föreslås en bestämmelse om saken, med hänvisning till nämnda lag. Förutom den skattskyldige skall även bl.a. skatteombudet betraktas såsom part. En skattskyldig samt den som söker förhandsavgörande eller förhandsbesked samt den som har rätt att söka ändring i beskattningen har för ett beskattningsärende eller sökande av ändring rätt att få uppgifter ur en sådan beskattningshandling som kan eller har kunnat påverka behandlingen av ärendet. I dessa fall skall en parts rätt att få uppgifter alltså bestämmas enligt offentlighetslagen.

Enligt 13 § 2 mom. offentlighetslagen skall den som begär en sekretessbelagd uppgift meddela för vilket ändamål uppgifterna skall användas, lämna upplysningar om övriga omständigheter som myndigheten behöver för utlämnande av uppgifterna samt vid behov meddela hur uppgifterna kommer att skyddas.

I vissa situationer skall det också vara

möjligt att inte ge en part rätt att ta del av en handling. Dessa situationer regleras i 11 § 2 och 3 mom. Värkan att lämna uppgifter kan bli aktuell t.ex. när någon i ett brev har angivits för brott, om utlämnande av uppgiften strider mot synnerligen viktigt allmänt eller enskilt intresse.

2 kap. Skatteförvaltningens offentliga uppgifter

5 §. *Offentliga inkomst- och förmögenhetsbeskattningsuppgifter.* I lagförslaget föreslås att uppgifterna om inkomst- och förmögenhetsbeskattningen skall vara offentliga huvudsakligen i samma omfattning som hittills.

Beskattningsuppgifter som för närvarande är offentliga för varje kommun är för den skattskyldiges beskattning behövliga uppgifter om

- de skattskyldiga (bl.a. namn och adress),
- den beskattningsbara förvärvsinkomsten i statsbeskattningen,
- den beskattningsbara kapitalinkomsten och förmögenheten i statsbeskattningen,
- den beskattningsbara inkomsten i kommunalbeskattningen,
- den debiterade stats- och kommunal-skatten,
- sjukförsäkringspremien samt kyrkoskatten,
- skatternas och avgifternas samt skatteförhöjningarnas sammanlagda belopp,
- förskotten samt det belopp som skall betalas eller återbäras vid skatteuppbörden (restskatter och återbärningar av förskott) samt de personer som ansvarar för hela skatebeloppet.

Enligt 1 mom. 1 meningens skall såsom offentliga identifieringsuppgifter för den skattskyldige förutom namnet användas födelseåret och hemkommunen, om inte annat följer av 24 § 1 mom. 31 punkten offentlighetslagen eller 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen (507/1993). S.k. skyddsförbudsbeslut fattas med stöd av bägge lagrummen. En persons hemkommun skall enligt lagförslaget inte vara offentlig när offentligheten kan äventyra personens eller hans familjs hälsa eller säkerhet. Skyddet för privatlivet motiverar att det i lagförslaget inte föreslås att noggrannare uppgifter än hemkommunen och födelseåret skall vara offentliga. En uppgift till vilken en persons adress och för-

mögenhet har kopplats kunde t.o.m. användas för brottsliga ändamål. Därför är det inte skäl att i offentliga uppgifter anteckna en persons exakta adress.

Bestämmelser om behandling av personbeteckning ingår i 13 § personuppgiftslagen. Enligt paragrafen och dess motivering skall en registeransvarig vara skyldig att se till att personbeteckningen inte onödigt antecknas i handlingar som skrivs ut på basis av personregistret. Enligt motiveringen till paragrafen förutsätter redan den aktsamhetsplikt som föreskrivs i 5 § att den registeransvarige alltid behandlar personbeteckningar så att de inte röjs för utomstående. Därför skall personbeteckningarna inte höra till de offentliga uppgifterna.

Enligt 1 mom. skall till de offentliga uppgifterna bl.a. höra den beskattningsbara kapitalinkomsten, förvärvsinkomsten i statsbeskattningen samt förvärvsinkomsten i kommunalbeskattningen. Fastän dessa inkomster skulle vara desamma för olika personer, kan det skattebelopp som anges i de offentliga uppgifterna dock variera. Detta kan t.ex. bero på avdrag som görs på skatten, att kommunalskatten inte är lika stor eller på sjukförsäkringspremien. Även en skatteförhöjning kan resultera i att skattebeloppen blir olika.

Uppgifterna om sjukförsäkringspremie och kyrkoskatt är så detaljerade, att de inte längre föreslås vara offentliga. Offentliggörandet av dessa uppgifter har närmast gjort de offentliga uppgifterna i inkomst- och förmögenhetsbeskattningen mindre överskådliga och behov att få använda dem har inte heller hittills förelegat. Enligt lagförslaget skall inte heller uppgiften om vem som är ansvarig för hela skattebeloppet längre ingå i de offentliga beskattningsuppgifterna, eftersom dennes namn inte heller hittills i allmänhet har angivits. Uppgifter om ändringar som efter att beskattningen har slutförts har gjorts i den skattskyldiges beskattning skall inte vara offentliga, vilket de inte heller hittills har varit.

De beskattningsuppgifter som föreslås vara offentliga i fråga om fysiska personer skall på motsvarande sätt vara det i fråga om samfund och samfälliga förmåner. Offentliga uppgifter skall enligt 2 mom. förutom namnet, hemkommunen och affärs- och samfundssignumet, vilket också annars är offentligt, vara

— den i beskattningen fastställda beskatt-

ningsbara inkomsten och förmögenheten,

— det sammanlagda beloppet debiterade skatter (med andra ord samfundsskatt inklusive kompletteringsskatt, förmögenhetsskatt och skatteförhöjning samt samfundsränta som skall betalas; skatternas sammanlagda belopp har minskats med samfundsränta som återbärs),

— det sammanlagda beloppet förskott (förskottsinnehållning, förskottsuppbörd, komplettering av förskott samt tillgodoräknad gottgörelse för bolagsskatt; det sammanlagda beloppet förskott har minskats med förseningsräntan för obetalda förskott) samt

— det belopp som skall betalas vid skatteuppbörd och i vilket ingår samfundsränta som skall betalas eller det belopp som återbärs och i vilket ingår samfundsränta som återbärs.

Enligt 3 mom. skall slutresultatet av varje skattskyldigs beskattning bli offentligt från ingången av november året efter skatteåret, varvid samtliga skattskyldigas beskattning för ifrågavarande skatteår har slutförts. Uppgifterna är offentliga sådana de är när beskattningen slutförs.

Specialbestämmelserna i 16 § 3 mom. offentlighetslagen om utlämnande av personuppgifter skall tillämpas även i fråga om utlämnande av uppgifter som avses i denna paragraf. Personuppgiftslagen begränsar inte inhämtandet av uppgifter för redaktionella syften. Därför kan uppgifter som avses i denna paragraf ges till massmedierna för redaktionella ändamål, förutsatt att inte sekretessbestämmelserna begränsar detta.

6 §. *Offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter och vissa andra offentliga beskattningsuppgifter.* Uppgiften om den kalkylerade fastighetsskatten för varje enskild fastighet samt den skattskyldiges namn skall enligt 1 mom. i punkten såsom hittills vara offentlig sådan den är när beskattningen slutförs. På motsvarande sätt skall uppgifter om ändringar som gjorts efter att beskattningen har slutförts inte heller i fortsättningen vara offentliga. Uppgifter om andra ansvarsskyldiga skall inte vara offentliga. Med den kalkylerade fastighetsskatten för en fastighet avses det skattebelopp som fås när fastighetsskatteprocentsatsen i ifrågavarande kommun multipliceras med markens och byggnadens beskattningsvärde. Den kalkylerade fastighetsskatten bestäms särskilt för varje fastighet.

Debiteringen av fysiska personers fastig-

hetsskatt sker så, att varje skattskyldig i sin hemkommun debiteras på det sammanlagda beloppet av de kalkylerade fastighetsskatter som hänför sig till fastigheter som den skattskyldige har i olika kommuner. För andra skattskyldiga debiteras fastighetsskatten särskilt i varje kommun på basis av det sammanlagda beloppet av de kalkylerade fastighetsskatter som hänför sig till fastigheter som den skattskyldige äger i ifrågavarande kommun. Fastighetsskattebelopp som understiger 100 mark debiteras inte. Även uppgifter om en kalkylerad fastighetsskatt som understiger 100 mark skall vara offentliga, i motsats till vad som nu är fallet.

Förteckningen över offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter sätts upp särskilt för varje kommun, enligt fastighetssignum. Enligt 2 mom. skall uppgifterna bli offentliga när fastighetsbeskattningen är slutförd.

I 1 mom. 2 punkten föreslås bestämmelser om skatteklassificeringsmaterialets offentlighet. Lägenheternas skatteklassificeringsuppgifter används för varje skogsägares vidkommande vid bestämmandet av skogens beskattningsvärde enligt 14 § förmögenhetsskattelagen och skogsvårdsavgiften enligt lagen om skogsvårdsföreningar (534/1998). I inkomstbeskattningen behövs skatteklassificeringsuppgifterna för de skogsägare som enligt 140 § inkomstskattelagen (1535/1992) har valt det s.k. arealbaserade skogsbeskattningssystemet för en övergångsperiod som slutar vid utgången av år 2005.

Beskattningslagens bestämmelser om skatteklassificering, sökande av ändring i skatteklassificering och fastställandet av intäktsgrunder för skogsbruk iakttas sådana som de gällde när lagen om beskattningsförfarande trädde i kraft. De klassificeringshandlingar som avses i 67 § beskattningslagen blir enligt gällande lag offentliga när de har framlagts till påseende. Skatteklassificeringshandlingar är lägenhetsförteckningen, den arealuträkningslista som avses i 11 § skogsskatteförordningen (1208/1991) samt skatteklassificeringskartan. Enligt 68 § beskattningslagen kan skatteklassificeringshandlingarna ändras om arealen för en fastighets skogsmark har förändrats efter det att skatteklassificeringen har verkställts. I lagförslaget föreslås ett tillägg om att anteckningar genom vilka skatteklassificeringshandlingarna uppdateras skall vara offentliga. Uppdateringsanteckningar görs numera nästan inte alls, varför bestämmelsens betydelse torde bli

ringa.

Bestämmelsen i 1 mom. 3 punkten om beskattningsvärdena för aktier, andelar och andra värdepapper motsvarar huvudsakligen gällande 80 b § beskattningslagen, som med stöd av övergångsbestämmelsen i 95 § lagen om beskattningsförfarande gäller till utgången av år 1999. Beskattningsvärdena för aktier, andelar och andra värdepapper som avses i 26—29 § förmögenhetsskattelagen skall enligt 2 mom. bli offentliga så, att beskattningsvärden som Skattestyrelsen fastställer såsom hittills skall bli offentliga när beslutet fattas. Beskattningsvärden som kalkyleras av skatteverk blir i motsats till vad som tidigare har varit fallet offentliga när beskattningen slutförts för det samfund vars aktier eller andelar det är frågan om.

I 1 mom. 4 punkten föreslås en bestämmelse om att uppgifter om skattelättnader som beviljas med stöd av lagen om skattelättnader för allmännyttiga samfund skall vara offentliga. Enligt en bestämmelse som tidigare ingick i lagens 9 § skulle i den berättelse som regeringen i enlighet med 29 § riksdagsordningen skulle avlåta till riksdagen uppräknas de skattelättnader som beviljats med stöd av lagen. När behandlingen av skattelättnadsansökningarna genom lag överfördes från finansministeriet till Skattestyrelsen, upphävdes samtidigt lagens 9 §. Därför har uppgifterna om skattelättnader till alla delar varit sekretessbelagda.

Det är dock motiverat att skattelättnader som beviljas allmännyttiga samfund fortfarande är föremål för offentlig övervakning, varför i lagförslaget föreslås en bestämmelse som gör uppgifterna offentliga på samma sätt som de tidigare var det. Enligt ifrågavarande punkt skall uppgifterna om namnen på de samfund som har beviljats lättnader och vilka skatteår lättnaden gäller vara offentliga. Uppgifterna skall bli offentliga när beslutet fattats. Om beslutet är negativt blir uppgiften däremot inte offentlig. Skattestyrelsen skall föra en offentlig förteckning över beviljade skattelättnader.

7 §. *Offentliga bokslutsuppgifter.* Paragrafen gäller bokslutsuppgifters offentlighet i skatteförvaltningen. Någon motsvarande bestämmelse finns inte i gällande lag. Enligt 1 mom. skall resultaträkningen och balansräkningen vara offentliga bokslutsuppgifter inom skatteförvaltningen, men däremot skall t.ex. uppgifterna i bilagorna till bokslutet, revisionsberättelsen, verksamhetsberättelsen

och bolagsstämmoprotokollen inte vara offentliga. I lagförslaget föreslås att offentligheten skall begränsas till att gälla uppgifterna i resultaträkningen och balansräkningen, eftersom dessa klart kan skiljas från de övriga uppgifter som skall tillställas skatteförvaltningen och som enligt lagförslaget skall vara sekretessbelagda. Resultaträkningarna och balansräkningarna för aktiebolag, andelslag, ömsesidiga försäkringsbolag och försäkringsföreningar skall vara offentliga. Andra skattskyldigas resultaträkningar och balansräkningar skall vara offentliga om den skattskyldige meddelar att bolaget enligt 3 kap. 9 § bokföringslagen är skyldigt att ge in sitt bokslut för registrering till Patent- och registerstyrelsen.

Bokslutsuppgifterna kan registreras i handelsregistret i något annan form än vad de skall ges in till skatteförvaltningen. Ett bokslut som registreras av Patent- och registerstyrelsen skall bestå av resultaträkning, balansräkning, uppgifter som skall lämnas i bilagorna till dessa samt verksamhetsberättelse. Till ett bokslut som anmäls för registrering skall dessutom fogas en avskrift av revisionsberättelsen. Balansräkningen skall göras upp enligt schemat i 1 kap. 6 § bokföringsförordningen (1339/1997). En bokföringsskyldig får dock göra upp sin balansräkning i sådan förkortad form som bestäms i 1 kap. 7 § bokföringsförordningen, om högst en av de gränser som anges i 3 kap. 9 § 2 mom. bokföringslagen (1336/1997) har överskridits både under den räkenskapsperiod som har gått ut och under den omedelbart föregående perioden. Den förkortade balansräkningen skiljer sig från den balansräkning som enligt huvudregeln skall uppgöras däri, att posterna under aktiva och passiva inte specificeras lika exakt, utan att endast det sammanlagda beloppet för varje tillgångs- och skuldpost anges.

Bokslutsuppgifterna är inte offentliga i större utsträckning inom skatteförvaltningen än hos Patent- och registerstyrelsen. Eftersom de uppgifter som för beskattningen inhämtas ur en resultaträkning och balansräkning som ges enligt ett formulär som skatteförvaltningen har fastställt kan vara mera detaljerade än de uppgifter som handelsregistret publicerar, borde den som lämnar in en deklaration också härefter kunna lita på att uppgifternas offentlighet inte sträcker sig till de sekretessbelagda uppgifter som han givit för sin beskattning. I vissa fall kan utläm-

landet av uppgifter inom skatteförvaltningen begränsas av att uppgifterna ännu inte innehas av skatteförvaltningen, fastän de redan har givits in till handelsregistret. Å andra sidan skall uppgifterna i resultat- och balansräkningen vara offentliga inom skatteförvaltningen trots att ett företag som är skyldigt att ge in sitt bokslut för registrering till Patent- och registerstyrelsen kan ha försummat denna skyldighet.

Om ett företag ger in en förkortad balansräkning till handelsregistret, skall denna också inom skatteförvaltningen vara offentlig i förkortad form. Eftersom skatteförvaltningen inte vet vilka företag som offentliggör en förkortad balansräkning i handelsregistret, föreslås det att balansräkningen inom skatteförvaltningen skall vara offentlig i förkortad form alltid när den skattskyldige yrkar det. Detta skall vara förfarings sättet även om bolaget har gjort upp en fullständig balansräkning. Enligt paragrafen skall den skattskyldige framställa sitt yrkande om offentliggörande av en förkortad balansräkning inom åtta månader efter räkenskapsperiodens slut, dvs. före den tidpunkt när balans- och resultaträkningsuppgifterna blir offentliga.

Koncernboksluten kommer fortfarande att vara tillgängliga endast hos handelsregistret, eftersom koncerner inte är skattskyldiga och koncernbokslut inte tillställs skatteförvaltningen.

Inom skatteförvaltningen skall det vara möjligt att lämna ut uppgifter ur resultaträkningar och balansräkningar utan att användningsändamålet utreds, eftersom det är frågan om sådana i 8 § 8 punkten personuppgiftslagen avsedda allmänt tillgängliga uppgifter som beskriver en persons ställning, uppgifter och skötseln av dessa uppgifter inom ett offentligt samfund eller inom näringslivet.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om när resultat- och balansräkningsuppgifterna skall bli offentliga. Eftersom aktiebolagen blir tvungna att lämna in sin skattedeklaration innan de är skyldiga att ge in uppgifterna till handelsregistret, föreslås i bestämmelsen att uppgifterna skall bli offentliga samtidigt som motsvarande uppgifter registreras hos handelsregistret, dvs. åtta månader efter bokslutsperiodens utgång. Övriga skattskyldiga skall registrera sitt bokslut inom sex månader efter bokslutsperiodens utgång. Uppgifternas offentlighet inom skatteförvaltningen kan härvid i vissa fall begränsas av att

uppgifterna ännu inte innehas av skatteförvaltningen.

För att skatteverken skall få tid för de arrangemang som kundtjänsten kräver, föreslås att bestämmelsen om bokslutsuppgifternas offentlighet för första gången skall tillämpas på uppgifter som lämnas för de räkenskapsperioder som avslutas år 2002. Detta ger också de skattskyldiga möjlighet att förbereda sig för förändringen. Bestämmelser här om föreslås i 26 §, som gäller lagens ikraftträdande.

8 §. *Offentliga uppgifter i registret över affärs- och samfundssignum.* I det register över affärs- och samfundssignum som förs av skatteförvaltningen skall antecknas alla i 3 § inkomstskattelagen avsedda samfund och i lagens 4 § avsedda sammanslutningar. I registret skall också antecknas de samfälliga förmåner som avses i 5 § inkomstskattelagen; sådana är bl.a. samfälliga skogar, väg-lag, fiskelag och skifteslag.

Affärs- och samfundssignum ges dessutom fysiska personer som har införts i förskotts-uppbördsregistret eller registret över mervärdesskattskyldiga, eller som har registrerats såsom arbetsgivare som regelbundet betalar lön. Även ett hushåll som är arbetsgivare kan få ett affärs- och samfundssignum.

Bestämmelsen i 1 mom. motsvarar huvudsakligen 93 a § lagen om beskattningsförfarande, som enligt lagförslaget skall upphävas. Bestämmelsen är utformad så, att de justeringar som offentlighetslagen och personuppgiftslagen förutsätter beaktas. Enligt förslaget skall i registret över affärs- och samfundssignum såsom offentlig adressuppgift antecknas den adress som är avsedd för allmänt bruk. Denna adress kan också vara företagets hemadress. I allmänhet är det samma adress som finns i skatteförvaltningens kundregister. Registeruppgifter som inte skall vara offentliga är uppgifter om s.k. skyddsförbudsklienters hemort och adress, om vilka bestäms i 24 § 1 mom. 31 punkten offentlighetslagen och 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen.

I 2 mom. föreslås en ny bestämmelse om beskattningssammanslutningar. Dessa sammanslutningar definieras i 4 § 1 mom. 2 punkten inkomstskattelagen. Med beskattningssammanslutning avses konsortier som två eller flera personer har bildat för att bruka eller förvalta en fastighet. En beskattningssammanslutning är ingen juridisk person och kan t.ex. inte uppta skuld i sitt eget

namn. Skattemyndigheten ger på eget initiativ dödsbon som uppstått före år 1982 ett affärs- och samfundssignum. Signumet ges endast för beskattningsändamål. Beträffande dessa dödsbon finns det inte grunder att föreskriva att alla i paragrafen nämnda uppgifter skall vara offentliga. I lagförslaget föreslås därför att beträffande beskattningssammanslutningar endast affärs- och samfundssignumet och uppgiften att det är frågan om en beskattningssammanslutning skall vara offentliga. Om en beskattningssammanslutning är mervärdesskattskyldig, skall däremot alla i 8 § nämnda uppgifter vara offentliga.

Utlämnandet av offentliga uppgifter ur registret över affärs- och samfundssignum grundar sig på 3 §. Enligt denna skall offentliga uppgifter ur registret över affärs- och samfundssignum lämnas enligt vad som föreskrivs i offentlighetslagen.

Vid utlämnande av uppgifter om fysiska personer som idkar näring tillämpas dessutom personuppgiftslagens bestämmelser om skydd för den personliga integriteten. Med stöd av 8 § 1 mom. 8 punkten personuppgiftslagen får sådana uppgifter behandlas som är allmänt tillgängliga och beskriver en persons ställning, uppgifter och skötseln av dessa uppgifter inom ett offentligt samfund eller inom näringslivet och som behandlas för att trygga rättigheter och intressen hos den registeransvarige eller en sådan tredje man till vilken uppgifterna lämnas ut. Man har ansett att de intressen som tryggar skyddet för den personliga integriteten inte i de situationer som avses i 8 punkten åsidosätter den registeransvariges eller tredje mans intressen. Lagrummet kan anses tillämpligt på uppgifter om näringsidkare i registret över affärs- och samfundssignum. Uppgifter som beskriver en persons privata ekonomi och annan verksamhet än näringsverksamhet eller verksamhet inom ett offentligt samfund skall få ges endast under de förutsättningar som föreskrivs i 16 § 3 mom. Vid utlämnandet av uppgifterna skall skattemyndigheter försäkra sig om att de i lagrummet nämnda förutsättningarna om ändamålsbundenhet och mottagarens rätt att behandla uppgifterna är uppfyllda.

Bestämmelsen i denna paragraf skall gälla i föreslagen form endast tills en företagsdatalog om ett enhetligt identifieringssystem för företagen träder i kraft. Ett förslag till en sådan lag bereds för närvarande av handels-

och industriministeriet. Enligt planerna skall lagen träda i kraft från början av juli år 2000. Avsikten är, att när företagsdatalagen träder i kraft, skall bestämmelsen i 8 § ändras till en hänvisning till företagsdatalagen.

9 §. *Offentliga uppgifter i förskottsuppbörsregistret och registret över mervärdesskattskyldiga.* Om förskottsuppbörsregistret, skattskyldiga som skall antecknas i registret samt om registreringens inverkan på verkställandet av förskottsuppbörd bestäms i 25 § lagen om förskottsuppbörd. Om mottagaren av en ersättning för arbete eller en bruksavgift har införts i förskottsuppbörsregistret, påförs förskott. Annars verkställs förskottsinnehållning på dessa ersättningar. I förskottsuppbörsregistret kan införas en skattskyldig som bedriver näringsverksamhet, jordbruk eller annan förvärvsverksamhet i fråga om vilken den betalning som erhålls inte skall betraktas som lön eller som arvode till idrottsman. I registret kan också införas en skattskyldig som sannolikt kommer att börja bedriva sådan verksamhet. Registreringen görs av skatteverket, som registrerar en skattskyldig på ansökan av betalningsmottagaren eller på eget initiativ. I vissa situationer, när betalning av skatt eller andra skyldigheter som gäller beskattningen har försummats, kan skatteverket också låta bli att införa den skattskyldiga i registret eller avföra honom ur det. Om förutsättningarna för avförande ur registret bestäms i 26 § lagen om förskottsuppbörd.

Om förskottsuppbörsregistrets offentlighet samt om publicering av en uppgift om att en skattskyldig har avförts ur registret samt hur information om detta skall ges bestäms i numera upphävda 6 a och 6 b § lagen om förskottsuppbörd, som enligt övergångsbestämmelsen i den nya lagens 60 § skall tillämpas till utgången av år 1999.

Enligt 172 § mervärdesskattelagen skall skattskyldiga antecknas i registret över mervärdesskattskyldiga. Enligt lagens 173 § 1 mom. inför den skattskyldige i registret från den tidpunkt då den skattepliktiga rörelsen inleds. En skattskyldig kan dock införas i registret redan från den tidpunkt då han börjar skaffa varor och tjänster för en skattepliktig rörelse.

Enligt paragrafens 1 mom. skall uppgiften huruvida en betalningsmottagare som avses i lagen om förskottsuppbörd har införts i förskottsuppbörsregistret vara en offentlig uppgift. Offentliga skall också uppgifterna

hur länge en anteckning i förskottsuppbörsregistret är i kraft samt betalningsmottagarens namn samt affärs- och samfundssignum vara. Förutom namnet och affärs- och samfundssignet skall också uppgiften huruvida en person, en sammanslutning eller ett samfund har införts i registret över mervärdesskattskyldiga vara offentlig, likaså uppgiften från vilken tidpunkt han är införd i registret.

Avsikten är inte att förskottsuppbörsregistret och registret över mervärdesskattskyldiga skall vara offentliga så, att vem som helst kunde få ta del av det eller bläddra i det eller t.ex. få kopior ur det med uppgifter för hela landet eller ett bestämt län. Enligt 2 mom. förutsätter utlämnande av uppgifterna att den som begär uppgifterna individualiserar den eller de skattskyldiga eller andra i registret införda personer, samfund eller sammanslutningar för vilka uppgifter begärs. Beträffande utlämnandet av uppgifterna skall 3 § offentlighetslagen tillämpas. Uppgifter skall såsom hittills utlämnas också per telefon. Såsom identifieringsuppgift för en skattskyldig skall inte användas hans personbe-teckning, utan hans affärs- och samfundssignum, som också annars är en offentlig uppgift.

Enligt 3 mom. skall skatteförvaltningen även få publicera uppgifter om firma eller affärs- och samfundssignum för en ur förskottsuppbörsregistret avförd skattskyldig, tidpunkten när den skattskyldige avfördes ur registret samt hans namn och hemadress, om inte annat följer av 24 § 1 mom. 31 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen. Uppgiften skall få publiceras så, att en förteckning publiceras över de skattskyldiga som under en bestämd tidsperiod av olika orsaker har avförts ur registret. Orsaken till avförandet skall inte framgå av förteckningen. Förslaget motsvarar till denna del nuvarande praxis. Avsikten är att bestämmelsen i 3 mom. skall gälla endast tills den företagsdatalag träder i kraft som nu bereds under handels- och industriministeriets ledning.

Skatteförvaltningen skall också på eget initiativ få meddela dem som betalar ut ersättningar för arbete och bruksavgifter att betalningsmottagaren har avförts ur registret. På detta sätt kan man gå till väga om en skatteklant avförs ur registret under den tid som registerutdraget är i kraft. Avsikten är

att ge den som betalar ut ersättning för arbete eller bruksavgifter godtrosskydd när ett utdrag ur förskottsuppbörsregistret som gäller vid betalningstidpunkten har uppvisats för honom. Även om utbetalaren har betalt ut ersättning för arbete utan att verkställa förskottsinnehållning, blir han inte föremål för debitering om han inte har informerats om att mottagaren av ersättningen eller bruksavgiften har avförts ur registret under utdragets giltighetstid. Den som avförts ur förskottsuppbörsregistret skall såsom hittills underrättas om detta.

3 kap. Användning av uppgifter i skatteförvaltningen samt utlämnande av uppgifter

10 §. *Användning och behandling av beskattningsuppgifter inom skatteförvaltningen.* Synpunkter har framförts om huruvida en uppgift som har lämnats ut för ett bestämt beskattningsärende utan hinder av den ändamålsbundenhet som personuppgiftslagen förutsätter får användas för andra uppgifter som avses i 2 § lagen om skatteförvaltningen. Enligt 7 § personuppgiftslagen får personuppgifter användas eller i övrigt behandlas endast på ett sätt som inte strider mot de ändamål med behandlingen som avses i lagens 6 §. Behandlingen bör bl.a. vara sakligt motiverad med hänsyn till den registeransvariges verksamhet. Enligt 8 § 1 mom. 4 punkten personuppgiftslagen får personuppgifter behandlas bl.a. om det har bestämts om behandlingen i lag eller om behandlingen föranleds av en uppgift eller förpliktelse som anvisas den registeransvarige i lag eller som påförts honom med stöd av lag.

Om behandling av personuppgifter som ansluter sig till beskattningen bestäms i skattelagstiftningen. I denna lag föreslås dock en förtydligande bestämmelse. Enligt den skall bestämmelserna om skydd för personuppgifter och sekretessbeläggning av handlingar inte hindra att beskattningsuppgifter som erhållits eller satts upp för ett bestämt skatteärende används och behandlas inom skatteförvaltningen även för skötseln av andra uppgifter som avses i 2 § lagen om skatteförvaltningen. Uppgifter som lämnats för inkomst- och förmögenhetsbeskattningen skall t.ex. få användas i arvsbeskattningen. Även uppgifter som gäller en tredje person skall utan hinder av sekretessen få användas i den

mån som skötseln av ifrågavarande uppgifter förutsätter. Följaktligen skall alla uppgifter som har givits för beskattning få användas för uppgifter som avses i 2 § lagen om skatteförvaltningen. Även uppgifter som givits för inkomstbeskattningen och som skall anses vara känsliga och gäller hälsotillstånd skall få användas inom skatteförvaltningen, t.ex. för avgörande av en ansökan om befrielse från skatt. Förbudet mot behandling av känsliga uppgifter förhindrar enligt 12 § personuppgiftslagen inte behandlingen av dessa uppgifter. Känsliga personuppgifter kan behandlas bl.a. när behandlingen föranleds av en uppgift som direkt har ålagts den registeransvarige i lag.

Den föreslagna bestämmelsen skall tillämpas såväl på personuppgifter som uppgifter om juridiska personer. Vid användning av beskattningsuppgifter skall relevans- och felfrihetskraven i 9 § personuppgiftslagen beaktas. Detta innebär bl.a. skyldighet att kontrollera att uppgiften är aktuell, i synnerhet om man har fått den av någon annan än den skattskyldige själv.

Även tjänstemän som deltar i tjänstemannautbyte mellan medlemsstaterna i Europeiska unionen skall med stöd av den föreslagna bestämmelsen ha rätt att få del av beskattningshandlingar och -uppgifter när de sköter sådana uppgifter som tjänstemannautbytet inom ramen för Fiscalisprogrammet förutsätter. I det avtal som sluts med tjänstemannen skall tas in bestämmelser om tillämpningen av sekretessbestämmelserna. Dessutom skall ifrågavarande tjänstemän omfattas av offentlighetslagens bestämmelser om tystnadsplikt och förbud mot utnyttjande av uppgifter.

11 §. *Myndighet som beslutar om utlämnande av uppgifter.* I paragrafen föreslås bestämmelser om vilka myndigheter inom skatteförvaltningen som skall besluta om utlämnande av uppgifter. Enligt 1 mom. skall Skattestyrelsen besluta om utlämnande av uppgifter i maskinläsbar form ur register som skatteförvaltningen för med hjälp av automatisk databehandling. Behörigheten skall gälla såväl utlämning av uppgifter direkt med stöd av lag som utlämning av uppgifter med stöd av tillstånd att utlämna uppgifter. Skatteverken skall ha rätt att ge enskilda utdrag och intyg ur skatteförvaltningens databas. Ett skatteverk skall också kunna ge utdrag och intyg över uppgifter som gäller ett annat skatteverks verksamhetsområde.

Utdrag och intyg kan naturligtvis ges endast i den utsträckning som bestämmelserna om tystnadsplikt och utlämnande av uppgifter tillåter.

Under de förutsättningar som anges i 28 § offentlighetslagen kan en myndighet i enskilda fall bevilja någon tillstånd att ta del av en sekretessbelagd handling. I denna paragrafs 2 mom. föreslås att Skattestyrelsen skall besluta om tillstånd att utlämna sådana uppgifter. Tillstånd kan också ges för vetenskaplig forskning, statistikföring samt planerings- och utredningsarbete som en myndighet utför.

12 §. *Mottagarens skyldigheter.* Sekretessbelagda beskattningsuppgifter som har utlämnats med stöd av lagen skall få användas och behandlas endast för det ändamål för vilket de har utlämnats. Uppgifterna skall förbli sekretessbelagda även när en annan myndighet innehar dem. Den som har fått uppgifterna är skyldig att hemlighålla dem enligt generalklausulerna i 17 § statstjänstemannalagen (750/1994) och 23 § offentlighetslagen.

Vidareutlämning och röjande av uppgifter skall enligt offentlighetslagen kunna ske endast med stöd av bestämmelser på lagnivå. Utnyttjande av uppgifter för annat ändamål, för egen eller annans nytta eller annans skada, skall likaså vara förbjudet enligt vad som föreskrivs i offentlighetslagen. Enligt lagförslag kan uppgifter med stöd av denna lag lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning endsat om mottagaren har lagt from godtagbar utredning om saken.

13 §. *Utlämnande av uppgifter i syfte att tillgodose en enskild persons intressen och rättigheter.* Bestämmelserna i 1 och 2 mom. motsvarar 132 § 3 mom. beskattningslagen, som enligt lagförslaget skall upphävas när denna lag träder i kraft. Samtidigt har bestämmelserna i 1 mom. uppdaterats till att motsvara skatteförvaltningens nuvarande organisation och preciserats så, att rätten att få uppgifter gäller bouppteckningsinstrument som skatteförvaltningen förvarar enligt 20 kap. 12 a § ärvdabalken (40/1965). Om utlämnande av handlingar som överförts till ett arkiv i den ordning som föreskrivs i arkivlagen (831/1994) bestäms i 27 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Avsikten är inte att bouppteckningsuppgifter med stöd av paragrafen skall utlämnas för andra ändamål, såsom tredje mans behov av information.

Även formuleringarna i 2 mom. 1 punkten har uppdaterats utan att sakinnehållet har förändrats. Enligt den skall efterlevande make, make eller en av tingsrätten förordnad boutredningsman, skiftesman eller delägare i boet ha rätt att av skatteförvaltningen få beskattningsuppgifter som behövs för utredning av boet eller förrättande av avvittring eller arvsskifte.

I momentets 2 punkten föreslås bestämmelser om en konkursboförvaltarens rätt att få uppgifter. Enligt bestämmelsen skall boförvaltaren ha rätt att få beskattningsuppgifter som behövs för utredning av konkursboet. Rätten att få uppgifter skall dock inte omfatta sådana känsliga personuppgifter som avses i 11 § personuppgiftslagen och som omfattas av skyddet för den personliga integriteten. Därför skall det t.ex. inte vara möjligt att lämna ut uppgifter om en persons hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden.

Om vidareutlämning och röjande av uppgifter som avses i denna paragraf gäller vad som föreskrivs ovan i 12 §.

14 §. *Utlämnande av uppgifter till kommunen.* Enligt paragrafens 1 mom. skall till kommunstyrelsen utlämnas de offentliga inkomst- och beskattningsuppgifter om ifrågasvarande kommuns skattskyldiga som kommunen behöver för skötseln av sina lagstadgade uppgifter eller i egenskap av skatteta- gare. Om uppgifterna bestäms ovan i 5 § och sådana uppgifter skall bl.a. vara den statliga inkomst- och förmögenhetsskatten, kommunalskatten, kyrkoskatten och sjukförsäkringspremien sammanlagt. Dessutom skall till kommunstyrelsen utlämnas identifieringsuppgifter om de skattskyldiga, vilka inte är offentliga uppgifter. En skattemyndighet kan med stöd av 29 § 2 mom. offentlighetslagen samt 25 § 4 mom. och 30 § befolkningsdatalagen ge en annan skattemyndighet adress- eller annan kontaktinformation även i s.k. skyddsförbudsfall. Kommunstyrelsen skall ha möjlighet att lämna uppgifterna vidare till andra myndigheter, för att dessa skall kunna sköta sina lagstadgade uppgifter. Följaktligen skall kommunstyrelsen ha möjlighet att lämna uppgifterna vidare t.ex. till kommunens socialvårdsmyndigheter, som behöver beskattningsuppgifterna när de fattar beslut.

I egenskap av skatteta- gare skall kommunerna enligt vad de meddelat använda uppgifterna bl.a. för att kontrollera om beloppet av den skatt som debiterats för kommunens

räkning är riktigt. Kommunerna anser att de offentliga beskattningsuppgifterna är viktiga för dem även för att de skall kunna uppskatta sina förväntade skatteintäkter och följa upp budgeten. Dessutom behöver kommunerna uppgifterna t.ex. för att uppskatta sin utdelning av samfundsskatten och för att kunna kontrollera att skatterna har redovisats korrekt.

Enligt 2 mom. kan skatteförvaltningen på begäran av en kommunal myndighet ge myndigheten sådana offentliga uppgifter som avses i 6 § 1 punkten om den kalkylerade fastighets skatten för en fastighet och den skattskyldiges namn, när myndigheten behöver få dessa för skötseln av sina lagstadgade uppgifter. Dessutom skall den kommunala myndigheten på begäran få reda på en fastighets beskattningsvärde jämte den skattskyldiges identifieringsuppgifter. Med stöd av detta moment skall skatteförvaltningen t.ex. kunna ge en kommunal fastighetsmyndighet uppgifter för förande av det lagstadgade fastighetsregistret, beredning av markaffärer samt indrivning av gatuområdesersättning enligt byggnadslagen och gatuavgiftsersättning enligt stadsplanelagen.

15 §. *Utlämnande av uppgifter för avgörande av skattelättnadsärenden.* Kommunala myndigheter samt evangelisk-lutherska och ortodoxa församlingarnas myndigheter skall ha möjlighet att på begäran av skatteförvaltningen få de uppgifter som de behöver för att avgöra skattelättnadsärenden. Avsikten är att bestämmelsen särskilt skall underlätta avgörandet av skattelättnadsärenden och förbättra kundservicen.

16 §. *Utlämnande av uppgifter för beredning av lagstiftning.* Enligt bestämmelsen skall skatteförvaltningen kunna ge finansministeriet beskattningsuppgifter som behövs för beredning av skattelagstiftning. Användningen av uppgifterna ansluter sig intimt till beredningen av skattelagstiftning. Bestämmelsen gör förfarandet smidigare, eftersom uppgifter på detta sätt kan erhållas utan något sådant särskilt tillståndsfarande som avses i 28 § offentlighetslagen. Med beredning av skattelagstiftning avses i propositionen allmänt att skattelagstiftningen utvecklas.

17 §. *Utlämnande av uppgifter för verkställande av förskottsinnehållning.* Bestämmelsen motsvarar i sak numera upphävda 13 § lagen om förskottsuppbörd, som med stöd av övergångsbestämmelsen i 60 § samma lag gäller till utgången av år 1999. De

uppgifter som avses i 1 mom. 1 punkten skall få ges till arbetsgivare och utbetalare av pensioner och andra förmåner, för att dessa skall kunna uppfylla sina skyldigheter att verkställa lagstadgad förskottsinnehållning. En uttrycklig bestämmelse föreslås om utlämnandet av dessa uppgifter, eftersom tillämpning av 26 § offentlighetslagen på dessa fall i vissa situationer kunde föranleda tolkningsfrågor.

Enligt den gällande lagen om förskottsuppbörd är de som utbetalar prestationer förskottsinnehållnings skyldiga. Med begreppet avses inte endast arbetsgivare såsom utbetalare av löner, utan också de som betalar ut andra slag av inkomster kan vara skyldiga att verkställa förskottsinnehållning. Den som betalar ut ersättning för arbete såsom avses i 25 § lagen om förskottsuppbörd är t.ex. inte arbetsgivare. Därför nämns i lagförslagets 1 mom. 1 punkt förutom arbetsgivare också utbetalare av ersättning.

I 1 mom. 2 punkten föreslås en bestämmelse som kompletterar den gällande bestämmelsen så, att i den förutom utbetalare av pension också skall nämnas utbetalare av andra förmåner. Till dessa hänförs t.ex. utbetalare av rehabiliteringspenning och föräldrapenning. I lagförslaget föreslås också en sådan ändring av ordalydelsen, att betalaren med stöd av bestämmelsen förutom förskottsinnehållningsprocenten också kan ges andra behövliga uppgifter, t.ex. andra förskottsinnehållningsgrunder.

I 2 mom. föreslås att skatteförvaltningen skall få lämna ut uppgifter som behövs för verkställande av förskottsinnehållning till en sådan förskottsinnehållningsskyldig som i hela landet betalar ut förmåner till personer som inte har individualiserats på förhand. Med personer som inte individualiserats på förhand avses t.ex. arbetslösa eller personer som får ersättning med stöd av trafikförsäkringen, varvid i sistnämnda fall det försäkringsbolag som med stöd av trafikförsäkringen betalar ut dagpenning behöver uppgifterna. Utlämnande av uppgifterna förutsätter en individualiserad begäran av den som är skyldig att verkställa förskottsinnehållningen. Uppgifterna skall utan vederbörandes samtycke få lämnas också med hjälp av teknisk anslutning.

Övergång till användning av en sådan individualiserad begäran skall ske i den takt som de tekniska förutsättningarna medger det, dock senast när uppgifter ges för för-

skottsinnehållning som gäller skatteåret 2002. Dittills skall skatteförvaltningen på samma sätt som nu ge de uppgifter som behövs om samtliga allmänt skattskyldiga för verkställande av förskottsinnehållning, bl.a. till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna (se även 27 §, övergångsbestämmelsen).

18 §. *Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter.* Bestämmelserna i 1 mom. 1—3 punkten motsvarar 5 a § i den numera upphävda lagen om skatteförvaltningen, som med stöd av en övergångsbestämmelse gäller till utgången av år 1999.

Enligt 1 mom. kan skattemyndigheterna på eget initiativ lämna ut uppgifter till andra myndigheter och vissa andra i en situation som gäller missbruk av understöd för bedrivandet av en näring och främst missbruk av sociala förmåner samt när betalning av lagstadgade avgifter för finansiering av pensions- eller olycksfallsskyddet försummas. Skattemyndigheterna kan lämna ut uppgifter som de observerar i samband med att de verkställer beskattning.

I 1 mom. 2 punkten föreslås att i lagen också skall nämnas samfund som sköter offentliga uppgifter och till vilka sekretessbelagda uppgifter också skall få utlämnas. Samfund som sköter sådana offentliga uppgifter som avses i paragrafen är bl.a. Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna. Uppgifter skall med stöd av paragrafen få ges i den mån som utredningen av saken förutsätter.

Om skatteförvaltningens rätt att anmäla skattebrott och bokföringsbrott till åklagaren samt om förande av statens talan i ovan nämnda fall bestäms i 7 § lagen om skatteförvaltningen. Enligt 2 mom. skall skatteförvaltningen på eget initiativ få ge förundersöknings- och åklagarmyndigheterna beskattningsuppgifter som behövs för förundersökning, åtal och domstolsbehandling av skatte- och bokföringsbrott. Bestämmelsen förtydligar rätten att även lämna ut beskattningsuppgifter som gäller ovan nämnda brott.

Paragrafen är skriven så, att skatteförvaltningen på eget initiativ kan ge de uppgifter som avses i paragrafen, men inte är skyldig att ge dem. Ävsikten är att skattemyndigheterna skall kunna lämna ut uppgifter som observerats i samband med verkställandet av beskattningen, men myndigheten skall inte vara skyldig att uppgä alla misstankar om eventuellt missbruk, vilket i praktiken skulle

utvidga skatteförvaltningens arbetsfält och leda till svåra problem i ansvarsfrågor.

Bestämmelsen i 3 mom. skall motsvara den med stöd av en övergångsbestämmelse gällande bestämmelsen i 5 a § lagen om skatteförvaltningen om utlämnande av uppgifter vidare till polisen och åklagaren samt om skyldighet att utplåna uppgifter. Skatteförvaltningen skall fortfarande kunna lämna ut uppgifter för utredning och åtal av brott. När uppgifterna kan gälla försumelse av lagstadgad betalningsskyldighet eller brottsmisstanke, förutsätter vederbörandes rättskydd att uppgifter som visar sig vara obefogade omedelbart utplånas. Enligt personuppgiftslagen skall de personuppgifter som behandlas vara behövliga med hänsyn till det angivna ändamålet med behandlingen av personuppgifterna. Lagen förutsätter också att den registeransvarige utan obefogat dröjsmål skall utplåna en personuppgift som ingår i ett personregister och som med hänsyn till ändamålet med behandlingen är onödig. Eftersom den föreslagna bestämmelsen skall gälla också andra uppgifter än personuppgifter, behövs i detta sammanhang en särskild bestämmelse om utplånande av uppgifterna.

19 §. *Utlämnande av uppgifter till åklagar- och förundersökningsmyndigheter.* Enligt paragrafen skall skatteförvaltningen i enskilda fall utan hinder av sekretessbestämmelser kunna lämna ut de i paragrafen nämnda beskattningsuppgifterna på begäran av ifrågasvarande myndigheter. Det ändamål för vilket uppgifterna får användas framgår av paragrafen. Uppgifterna kan utan hinder av sekretessbestämmelserna lämnas med bifogande av de skattskyldigas identifieringsuppgifter.

Enligt 1 punkten skall skatteförvaltningen i enskilda fall på begäran lämna åklagar- och förundersökningsmyndigheterna beskattningsuppgifter för förebyggande, utredning och åtal av brott. Bestämmelsen är avsedd att komplettera bestämmelsen i 18 § 2 mom., som gäller skattemyndigheternas rätt att på eget initiativ ge åklagar- och förundersökningsmyndigheterna beskattningsuppgifter. Uttrycken förebyggande och undersökning av brott motsvarar formuleringen i 1 § polislagen (493/1995) och täcker konkret förebyggande av brott, avbrytande av ett redan påbörjat brott, utredning av förutsättningarna för förundersökning av ett misstänkt brott samt egentlig förundersökning. I praktiken ansluter sig uppgiften att utreda ett brott ofta på ett oförutsägbart sätt till utfö-

randet av polisens övriga uppgifter. Utlämnande av uppgifter kan därför bli aktuellt t.ex. när polisen i samband med verksamhet för förebyggande av brott observerar omständigheter om vilka man behöver ytterligare information av skatteförvaltningen. I praktiken består förhindrande av brott i enskilda fall främst av förhindrande av ekonomiska och yrkesmässiga brott. Det är inte meningen att uppgifter skall begäras om ringa brott. Avsikten är därför att tillämpningen av paragrafen vid behov skall styras genom anvisningar som skatteförvaltningen och polisen själv utfärdar.

Spårning av den nytta som ett brott medfört har blivit ett viktigt delområde inom brottsbekämpningen. I polislagen nämns spårningen av sådan nytta inte separat som en uppgift för polisen. När polisen spårar nyttan av ett brott, sker detta i anslutning till förebyggandet eller utredningen av ett brott. Utlämnning av beskattningsuppgifter skall vara möjlig för spårning av nyttan av ett brott i anslutning till dessa uppgifter.

För att skatteförvaltningen skall kunna lämna ut uppgifter med stöd av bestämmelsen, måste åklagaren eller förundersökningsmyndigheten individualisera det ärende för vilket han behöver beskattningsuppgifterna. Bestämmelsen ger inte skattemyndigheterna möjlighet att utlämna uppgifter enbart för allmän brottsförebyggande verksamhet eller övervakning.

Avsikten är att i de fall som avses i 1 punkten uppgifterna i praktiken skall lämnas till polisen på begäran av en anhållningsberättigad tjänsteman. Dock finns det brott som till sin karaktär är sådana att polisen omedelbart borde få uppgifterna. I en sådan situation borde också en polisman ha rätt att begära uppgifterna. Behörigheten för den myndighet som begär uppgifterna skall bestämmas i arbetsordningen, eftersom det skulle förefalla som ett avsteg från den allmänna linjen om en uttrycklig bestämmelse om saken togs in i lagen.

Bestämmelsen i 2 punkten gör det möjligt att lämna ut uppgifter till åklagar- och förundersökningsmyndigheter i ett ärende som gäller näringsförbud. Polisen övervakar att näringsförbud åtlöds. Undersökningen av ett näringsförbudsärende kan ske i samband med förundersökning av ett brottsärende eller såsom separat polisundersökning. På ärendet tillämpas bestämmelserna i 35 och 36 § polislagen om polisens rätt att få upp-

gifter. Övervakningen av förbudet är inte förundersökning av polisen, utan polislagens bestämmelser om polisundersökning blir tillämpliga. Dessa bestämmelser är i princip tillräckliga för att polisen skall kunna sköta ett ärende som gäller näringsförbud. Med stöd av 35 § polislagen kan polisen dock inte få beskattningsuppgifter av skattemyndigheterna. Därför föreslås, att skatteförvaltningen på begäran till åklagar- och förundersökningsmyndigheter för undersökning som gäller meddelande eller förlängning av näringsförbud och till polisen för övervakning av näringsförbud skall lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om de skattskyldiga.

Bestämmelsen i 3 punkten motsvarar 1 § lagen om utlämnande av beskattningsuppgifter för bestämmande av böter. Vid tillämpningen av lagrummet betraktas också ifrågasvarande myndigheter inom gränsbevakningen och tullen såsom förundersökningsmyndigheter. Lagen om utlämnande av beskattningsuppgifter för bestämmande av böter trädde i kraft från ingången av oktober 1999. Avsikten är att den nu föreslagna bestämmelsen skall ersätta lagen, som skall upphävas såsom obehövlig.

20 §. *Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter.* Beskattningsuppgifter kan förutom med stöd av skattelagar utlämnas till olika myndigheter med stöd av bestämmelser i annan lagstiftning eller bestämmelserna i offentlighetslagen. I paragrafen föreslås bestämmelser om vissa av de viktigaste grunderna för utlämnande av sekretessbelagda uppgifter, för vilka specialbestämmelser saknas.

Enligt 1 punkten skall till utsökningsmyndigheterna få lämnas ut identifieringsuppgifter om arbetsgivare och andra utbetalare av inkomst samt sådana uppgifter om skattskyldigas inkomster och förmögenhet samt andra sekretessbelagda beskattningsuppgifter som behövs för utsökning och annan verkställighet. Dessa uppgifter skall lämnas ut på utsökningsmyndighetens begäran. Bestämmelsen föreslås bli primärt tillämplig i förhållande till utsökningslagens bestämmelser och utlämnandet av uppgifter från skatteförvaltningen till utsökningsmyndigheterna skall basera sig på denna bestämmelse. Förmögenhetsuppgifter kan framgå t.ex. av handlingar som gäller fastighetsbeskattning eller arvs- och gåvobeskattning, överlåtelsevinst eller mervärdesbeskattning. Med stöd av

paragrafen skall utsokningsmyndigheterna även ha rätt att få skattegranskningsuppgifter. Rätten att få uppgifter skall bl.a. omfatta uppgifter om skatteåterbäring och skulder. Bestämmelsen skall huvudsakligen gälla indrivning av andra fordringar än skattefordringar genom utsokning. Enligt förslaget skall även utlämning av uppgifterna med hjälp av teknisk anslutning vara möjlig.

När skatter sänds för indrivning genom utsokning, tillämpas i fråga om utlämnande av uppgifter 26 § 2 mom. 2 punkten offentlighetslagen. Uppgifterna skall härvid utlämnas på eget initiativ.

Enligt 2 punkten skall skatteförvaltningen ha rätt att på begäran av myndigheter, offentliga samfund och andra samfund som beviljar och utövar tillsyn över understöd och bidrag till företag, näringar, sysselsättning eller jordbruk eller andra offentliga understöd och bidrag lämna dessa myndigheter och samfund uppgifter om bidragssökandens förfallna och obetalda skatter. Om dessa s.k. skatterester bestäms i 6 § lagen om skatteuppbörd.

Genom bestämmelsen har man inte haft för avsikt att begränsa den rätt som understöds- och bidragsbeviljande myndigheter har att med stöd av egna specialbestämmelser få uppgifter ur beskattningshandlingar. Dessa specialbestämmelser skall fortfarande vara primära i förhållande till den nu föreslagna lagen. Specialbestämmelser om erhållande av uppgifter som behövs för skötseln av dessa åligganden finns t.ex. i lagen om förfarandet vid skötseln av stöduppgifter i fråga om landsbygdsnärningar (1336/1992). Till denna del skall möjligheterna att få uppgifter inte ändras.

Enligt 2 punkten skall skatteförvaltningen kunna ge uppgifter bl.a. till handels- och industriministeriet och arbetsministeriet samt dessa ministeriers ifrågasvarande distrikts- och lokalmyndigheter, inrikesministeriet, landskapsförbunden, som är regionutvecklingsmyndigheter, samt arbetskrafts- och näringscentralerna. Till understöd och bidrag som avses i denna punkt skall också höra bidragsbeslut som fattas av inrikesministeriet eller regionutvecklingsmyndigheterna beträffande medel ur Europeiska regionala utvecklingsfondens och Europeiska socialfondens strukturfondsmedel. Uppgifter skall få ges utan vederbörandes samtycke.

Enligt 3 punkten skall skatteförvaltningen till de myndigheter som avses i lagen om re-

gisterförvaltningen, främst befolkningsregistercentralen, för kontrollering av uppgifterna i befolkningsdatasystemet kunna lämna ut uppgifter om personers adresser och byggnaders identifieringsuppgifter samt ägaruppgifter. Uppgifterna skall i maskinläsbar form få utlämnas centraliserat till befolkningsregistercentralen, som skall se till att uppgifterna förmedlas vidare till magistraterna. Uppgifterna skall få ges så att de skattskyldigas identifieringsuppgifter finns med. Uppgifterna skall utan vederbörandes samtycke få lämnas också med hjälp av teknisk anslutning.

Med en persons adressuppgifter avses adressuppgifterna i skatteförvaltningens databas. Sådana uppgifter skall enligt befolkningsregistercentralens begäran få lämnas också om avgränsade grupper, t.ex. om dödsboms boförvaltare och bostadsaktiebolags disponenter. De uppgifter som används för att identifiera en byggnad är: byggnadsignum, byggnadens koordinater samt byggnadens näradress. Dessutom skall det vara möjligt att lämna uppgifter om vem som äger en fastighet, byggnad eller lägenhet. Beträffande bostadslägenheter i bostadsaktiebolag skall det också vara möjligt att lämna uppgifter om huruvida ägaren själv använder lägenheten.

Uppgifterna är avsedda att användas för komplettering av bristfälliga uppgifter i befolkningsdatasystemet samt för rättelse av eventuella fel. Skatteförvaltningen skall inte aktivt jämföra ifrågasvarande uppgifter, utan uppgifterna i befolkningsdatasystemet skall kontrolleras av registerförvaltningsmyndigheterna på basis av de uppgifter som skatteförvaltningen har lämnat.

Enligt bestämmelsen i 4 punkten skall skatteförvaltningen ha rätt att ge statskontoret beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter för betalning och indrivning av en skattskyldigs lån, räntestöd och statsborgen samt för handläggningen av ansökningar om befrielse och lättnad som avses i lagen om avgiftsbefrielse (529/1980). Uppgifter som kan utlämnas är enligt lagförslaget uppgifter om inkomst och förmögenhet för en låntagare, räntestödtagare, den som beviljats statsborgen eller söker betalningsbefrielse samt motsvarande uppgifter om hans skatterester, vilka enligt 2 punkten skall få utlämnas till myndigheter som beviljar understöd åt företag och andra. Uppgifter skall få utlämnas såväl om juridiska som

fysiska personer.

Bestämmelsen i 5 punkten motsvarar till sitt innehåll gällande 20 § 2 mom. lotteriskattelagen. Enligt denna bestämmelse skall uppgifter om lotterier och betald lotteriskatt för fattande av tillståndsbeslut få ges åt myndigheter som med stöd av lotterilagen (491/1965) beviljar tillstånd att ordna lotterier.

4 kap. Särskilda bestämmelser

21 §. *Publicering av uppgifter om skatterester.* Enligt 5 § förordningen om skatteuppbörd kan bl.a. uppgifter om skatterester ges för publicering för att det skall vara möjligt att driva in skatterna genom specialindrivningsåtgärder. Lagen och förordningen om skatteuppbörd ger möjlighet att publicera alla förfallna och obetalda skatter, s.k. skatterester, oberoende av skatteslag och markbelopp. I praktiken har publiceringen av skatteresterna hittills genom föreskrifter av Skattestyrelsen begränsats till fall i vilka den skattskyldige är ett samfund eller en näringsidkare eller yrkesutövare. För publicering har givits uppgifter om mervärdesskatter samt s.k. arbetsgivarbetalningar.

Avsikten med denna paragraf är att genom en bestämmelse på lagnivå komplettera bestämmelserna i lagen och förordningen om skatteuppbörd, utan att det sakliga innehållet i bestämmelserna ändras. I lagförslaget föreslås att bestämmelsen i 5 § förordningen om skatteuppbörd angående publicering av uppgifter om skatterester såsom specialindrivningsåtgärd inte längre skall ingå i ifrågavarande förordning, utan att frågan skall regleras på lagnivå, vilket bl.a. förutsätts i offentlighetslagen och den nya grundlagen. På motsvarande sätt föreslås att de uppgifter som får publiceras skall preciseras genom bestämmelser på lagnivå, inte genom föreskrifter av Skattestyrelsen. Uppgifter som utlämnas för publicering skall såsom hittills vara den skatt- eller betalningsskyldiges namn samt den hemkommun som han enligt Skattestyrelsens uppgifter har, om inte annat följer av 24 § 1 mom. 31 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen, den skattskyldiges affärs- och samfundssignum samt såsom en ny uppgift hans firma. Uppgiften vilken slags skatt skatteresten består av samt skatterestens markbelopp skall också få publiceras. I de uppgifter som publice-

ras om skatterester skall också dröjsmålspåföljderna ingå. Personbeteckningen skall däremot inte ingå i de uppgifter som publiceras.

22 §. *Publicering av beslut.* Om publicering av centralskattenämndens, en förvaltningsdomstols och högsta förvaltningsdomstolens beslut bestäms i 132 § 1 mom. beskattningsskattelagen och 212 § 1 mom. mervärdesskattelagen, som gäller till utgången av år 1999. Enligt paragrafen skall ett beslut eller förhandsavgörande få publiceras ordagrant eller i förkortad form så, att av beslutet inte framgår den skattskyldiges namn eller sådana uppgifter om en enskild fysisk person som gör det möjligt att identifiera den skattskyldige. I övrigt motsvarar paragrafen gällande bestämmelser.

23 §. *Förhandlingssekretess.* En bestämmelse om förhandlingssekretess ingår i 133 § beskattningsskattelagen, som med stöd av en övergångsbestämmelse gäller till slutet av år 1999. Om sekretess som skall iakttas i myndigheternas verksamhet bestäms i offentlighetslagen, vars bestämmelser blir tillämpliga också inom skatteförvaltningen. En särskild bestämmelse föreslås om förhandlingssekretess, eftersom förhandlingssekretessen även i fortsättningen föreslås gälla också offentliga beskattningsuppgifter och eftersom någon hävdvunnen praxis inte ännu har utvecklats beträffande tillämpningen av offentlighetslagens sekretessbestämmelser.

Enligt bestämmelsen skall var och en vara skyldig att hemlighålla vad som under diskussioner och överläggningar har yppats vid handläggningen av ett förhandsavgörande i centralskattenämnden eller ändringssökande i skatterättelsenämnden.

Förvaltningsdomstolarna skall enligt lagförslaget inte nämnas särskilt, eftersom hos dessa enligt bestämmelserna om förvaltningsdomstolar skall tillämpas samma principer som inom skatteförvaltningen.

24 §. *Upphörande av sekretess.* I lagen föreslås en särskild bestämmelse om hur länge en beskattningshandling skall vara sekretessbelagd, eftersom handlingarnas massbeskattningsskaraktär medför att offentlighetslagens bestämmelser om den tid som en handling skall vara sekretessbelagd och hur tiden skall räknas inte kan tillämpas i beskattningen. I beskattningshandlingarna ingår förutom ekonomiska data även mycket annan sådan information om en person som i sig är känslig. Enligt offentlighetslagen skall uppgifter som är sekretesslagda för

skyddande av privatlivet vara sekretessbelagda i 50 år räknat från det att den person som handlingen gäller avled. Eftersom det är mycket svårt att skilja dessa uppgifter från de ekonomiska data som ingår i beskattningshandlingarna, föreslås det att sekretess-tiden till alla delar skall vara 50 år.

I beskattningen finns många handlingar för vilka de tidpunkter från vilka sekretess-tiden enligt offentlighetslagen börjar löpa inte lämpar sig. Skatteförslagen i inkomst- och förmögenhetsbeskattningen och debetsedlar-na postas till kunderna under en lång tid. Beskattningsbesluten och skatteförslagen blir slutliga när beskattningen för ifrågavarande år slutförs. I allmänhet vet man inte exakt när den skattskyldige lämnar in sin skattede-klaration eller returnerar skatteförslagen. Skatteförslagen returneras inte alls, om det inte finns något att rätta i dem. Därför föreslås i 2 mom. en bestämmelse om att sekre-tesstiden skall räknas från det datum som antecknats i handlingen. Om handlingen sak-nar datum, föreslås i bestämmelsen att sekre-tesstiden skall räknas från ingången av det år som följer efter det år då beskattningen har slutförts eller av det år som följer efter utgången av skatteperioden som skatten hän-för sig till.

25 §. *Närmare bestämmelser.* I proposi-tionen föreslås att närmare bestämmelser om verkställigheten av lagen skall utfärdas ge-nom förordning.

26 §. *Ikraftträdande.* I propositionen före-slås att lagen skall träda i kraft från början av år 2000, varvid också personuppgiftsla-gen, som trädde i kraft den 1 juni 1999 och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, som träder i kraft den 1 decem-ber 1999, kommer att vara i kraft. Lagen är avsedd att tillämpas också på handlingar och uppgifter som har varit i skatteförvaltningens besittning innan lagen trädde i kraft.

Bestämmelsen i 7 § om bokslutsuppgifters offentlighet skall tillämpas första gången på uppgifter som lämnas för de räkenskapspe-rioder som utgår år 2002.

Den nya lagen skall upphäva sådana över-gångsbestämmelser i vissa skattelagar enligt vilka bestämmelser om beskattningsuppgif-ters offentlighet, sekretess och utlämnande i olika skattelagar gäller till utgången av år 1999. Samtidigt föreslås att sådana be-stämmelser i andra skattelagar som motsvar-ar bestämmelserna i denna lag skall upp-hävas. Därför föreslås upphävande av 93 a §

och 95 § 3 mom. lagen om beskattningsför-farande (1558/1995), 60 § lagen om för-skottsuppbörd (1118/1996), 23 och 34 § fas-tighetsskattelagen (654/1992), 64 § 4 mom. lagen om överlåtelseskatt (931/1996), 14 § 4 mom. lagen om skatteförvaltningen (1557/1995), 172 § 2 mom., 212, 212 a, 213, 217 och 219 § mervärdesskattelagen (1501/1993), 20 § och 21 § 2 mom. lotteri-skattelagen (552/1992), 18 § 1 mom. lagen om källskatt på ränteinkomst (1341/1990), 100 c, 100 d, 101 a och 101 b § lagen an-gående stämpelskatt (662/1943), 31 § 3 mom. lagen om skatt på arv och gåva (378/1940) samt 9 § 1 mom. lagen om käll-skatt för löntagare från utlandet (1551/1995).

Förutom att ovan nämnda lagrum skall upphävas, kräver reformen att vissa bestäm-melser ändras. Andringar föreslås i 101 § 1 mom. mervärdesskattelagen, 22 § 1 mom. fastighetsskattelagen samt 24 § byggnads-skattelagen. Genom lagar som ges samtidigt med denna lag skall i nämnda lagar upp-hävas bestämmelser som motsvaras av be-stämmelser i denna lag. Upphävandet av 18 § lagen om källskatt på ränteinkomst medför en ändring av rubriken för nämnda 18 §.

Genom denna lag upphävs lagen om ut-lämnande av beskattningsuppgifter för be-stämmande av böter (558/1999).

27 §. *Övergångsbestämmelse.* I bestäm-melsen föreslås att uppgifter som berör en-skilda skattskyldiga skall få lämnas ur skat-telängder och offentliga beskattningsuppgif-ter som har blivit offentliga innan lagen har trätt i kraft. Bestämmelserna skall lämnas i utdrag, i vilka inte skall antecknas den skatt-skyldiges personbeteckning eller adress. Det-ta innebär att rätten att allmänt bläddra ige-nom uppgifterna i skattelängden inte längre skulle finnas, eftersom längden bl.a. innehåller personbeteckningar och adressuppgifter. Uppgifterna skall ges på de villkor som be-stäms i 16 § offentlighetslagen.

En registeransvarig skall senast den 24 oktober 2001 ändra behandlingen av person-uppgifter så, att den motsvarar bestämmel-serna i personuppgiftslagen. En sådan, i di-rektivet gällande skydd för personuppgifter tillåten övergångstid har reserverats för den registeransvarige för att registerföringen skall komma i ordning. I enlighet härmed föreslås att skatteförvaltningen såsom hittills skall kunna ge den som i hela landet betalar ut förmåner till personer som inte individua-

liserats på förhand sådana uppgifter om samtliga skattskyldiga som behövs för verkställande av förskottsinnehållning. Uppgifter skall dock inte lämnas efter den 24 oktober 2001. Dagen efter detta datum skall utlämnandet av uppgifterna ske på individualiserad begäran och med hjälp av teknisk anslutning.

1.2. Lagen om ändring av mervärdeskattelagen

101 §. Angående sekretessen för uppgifter och handlingar som berör mervärdesbeskattningen av importerade varor och utlämnande av sådana uppgifter och handlingar samt tullmyndigheternas rätt att få uppgifter skall fortfarande tillämpas vad tullagen (1466/1994) föreskriver om sekretess, utlämnande och rätt att få uppgifter. För tydlighetens skull föreslås att hänvisningen i 2 mom. ändras så att detta framgår.

Det föreslås att bestämmelser i 172 § 2 mom., 212, 212 a, 213, 217 och 219 § som motsvarar bestämmelser i lagförslaget om beskattningsuppgifters offentlighet och sekretess upphävs.

1.3. Lagen om ändring av fastighetsskattelagen

Enligt bestämmelsen i 22 § 1 mom. fastighetsskattelagen skall då beskattningen verkställs även sådana uppgifter och handlingar beaktas som står till skatteverkets förfogande för verkställande av annan beskattning än den som avses i fastighetsskattelagen. I lagförslaget föreslås att denna bestämmelse skall upphävas såsom obehövlig. Likaså föreslås att fastighetsskattelagens 23 §, som gäller debiteringsuppgifters offentlighet, och 34 §, som gäller tystnadsplikt, skall upphävas såsom obehövlige.

1.4. Lagen om ändring av 24 § byggskatte-lagen

I lagförslaget föreslås att hänvisningen i 24 § byggskattelagen till byggnadslagens bestämmelser om tystnadsplikt skall upphävas såsom obehövlig.

1.5. Lagen om ändring av 18 § lagen om källskatt på ränteinkomst

När bestämmelsen om tystnadsplikt i 18 § lagen om källskatt på ränteinkomst upphävs, ändras också rubriken för denna paragraf.

2. Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas vid behov genom förordning.

3. Ikraftträdande

I propositionen föreslås att lagarna skall träda i kraft från början av år 2000.

4. Lagstiftningsordning

Förslaget till lag om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter grundar sig på principerna i regeringsformen samt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och personuppgiftslagen. I propositionen föreslås inte bestämmelser som begränsar medborgarnas grundläggande rättigheter och bl.a. bestämmelserna om integritetsskydd har beaktats. Därför kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om offentlighet och sekretess i fråga om beskattningsuppgifter**

I enlighet med riksdagens beslut förekrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på handlingar som gäller en enskild skattskyldig och som för verkställande av beskattning har lämnats till skatteförvaltningen eller satts upp inom den (*beskattningshandlingar*) samt på uppgifterna i sådana handlingar (*beskattningsuppgifter*). Vad som i denna lag föreskrivs om skattskyldiga gäller också andra som är skyldiga att lämna deklaration eller uppgifter, samt sammanslutningar.

Denna lag tillämpas också på handlingar som har getts in till besvärmyndigheter eller andra myndigheter eller har satts upp hos dessa och som innehåller uppgifter som avses i 1 mom.

2 §

Förhållandet till andra bestämmelser

På beskattningshandlingar och beskattningsuppgifter tillämpas lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och personuppgiftslagen (523/1999), om inte annat bestäms i denna eller någon annan lag.

3 §

Beskattningsuppgifters offentlighet och rätt att få uppgifter

Beskattningsuppgifter är offentliga enligt vad som bestäms i denna lag.

Var och en har rätt att ta del av en offentlig beskattningshandling som innehas av skatteförvaltningen enligt vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet, om inte något annat följer av denna lag.

4 §

Sekretessbelagda beskattningsuppgifter

Beskattningsuppgifter som gäller den skattskyldiges ekonomiska ställning samt andra sådana beskattningshandlingar av vilka framgår uppgifter om en identifierbar skattskyldig skall vara sekretessbelagda, med de undantag som föreskrivs i 5—9 och 21 §.

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretess behandla och lämna ut uppgifter ur sekretessbelagda beskattningshandlingar, så som föreskrivs i denna lag.

Om en parts rätt att ta del av en sekretessbelagd beskattningshandling bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

2 kap.

Skatteförvaltningens offentliga uppgifter

5 §

Offentliga inkomst- och förmögenhetsbeskattningsuppgifter

I den årligen verkställda beskattningen är den skattskyldiges namn, födelseår och hemkommun offentliga beskattningsuppgifter i inkomst- och förmögenhetsbeskattningen, om inte annat följer av 24 § 1 mom. 31 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen (507/1993). Offentliga är dessutom uppgifterna om

1) den beskattningsbara förvärvsinkomsten vid statsbeskattningen,

2) den beskattningsbara kapitalinkomsten och förmögenheten vid statsbeskattningen,

3) den beskattningsbara inkomsten vid kommunalbeskattningen,

4) inkomst- och förmögenhetsskatten, kommunalskatten samt det sammanlagda beloppet debiterade skatter och avgifter,

- 5) det sammanlagda beloppet förskott,
- 6) det belopp som skall betalas eller återbäras vid skatteuppbörden.

Av beskattningsuppgifterna för samfund och samfällda förmåner är i den årligen verkställda beskattningen namn, hemkommun samt affärs- och samfundssignum offentliga. Offentliga är dessutom uppgifterna om

- 1) den beskattningsbara inkomsten och förmögenheten,
- 2) det sammanlagda beloppet debiterade skatter,
- 3) det sammanlagda beloppet förskott
- 4) det belopp som skall betalas eller återbäras vid skatteuppbörden.

De uppgifter som avses ovan i denna paragraf är offentliga sådana de är när beskattningen slutförs, och de blir offentliga vid ingången av november kalenderåret efter skatteåret.

6 §

Offentliga fastighetsbeskattningsuppgifter och vissa andra offentliga beskattningsuppgifter

Offentliga är uppgifterna om

- 1) den kalkylerade fastighetsskatten för en fastighet samt den fastighetsskattskyldiges namn,
- 2) de handlingar om skatteklassificering som enligt 67 § beskattningsslagen (482/1958) har framlagts till påseende, jämte uppdateringsanteckningar,
- 3) beskattningsvärdena för aktier, andelar och andra värdepapper som avses i 26—29 § förmögenhetsskattelagen (1537/1992),
- 4) namnet på samfund som beviljats skattelättnader med stöd av lagen om skattelättnader för allmännyttiga samfund (680/1976) samt vilka skatteår skattelättnaden gäller.

En uppgift som avses ovan i 1 mom. 1 punkten är offentlig sådan den är när beskattningen slutförs och blir offentlig när fastighetsbeskattningen har slutförts. En uppgift om beskattningsvärdet som avses i 1 mom. 3 punkten blir offentlig när Skattestyrelsen fattar sitt beslut, om värdet bestäms av Skattestyrelsen, eller när samfundets beskattning har slutförts, om värdet beräknas av ett skatteverk.

7 §

Offentliga bokslutsuppgifter

Aktiebolags, andelslags, ömsesidiga försäkringsbolags och försäkringsföreningars resultaträkningar och balansräkningar är offentliga. Andra skattskyldigas resultaträkningar och balansräkningar är offentliga, om den skattskyldige meddelar att han enligt 3 kap. 9 § bokföringslagen (1336/1997) är skyldig att ge in sitt bokslut för registrering. Uppgifterna i balansräkningen är dock offentliga i den förkortade form som avses i 1 kap. 7 § bokföringsförordningen (1339/1997), om den skattskyldige har yrkat det. Yrkandet skall framställas före den tidpunkt som föreskrivs i 2 mom.

Resultaträkningen och balansräkningen blir offentliga åtta månader efter räkenskapsperiodens utgång.

8 §

Offentliga uppgifter i registret över affärs- och samfundssignum

Offentliga uppgifter i det affärs- och samfundsregister som förs av skatteförvaltningen är

- 1) affärs- och samfundssignum,
- 2) namn,
- 3) hemkommun och för allmänt bruk avsedd adress,
- 4) rättslig form,
- 5) affärs- och samfundssignumets giltighetstid.

För en beskattningssammanslutning som avses i 4 § 1 mom. 2 punkten inkomstskattelagen och som inte har införts i registret över mervärdesskattskyldiga är dock endast de uppgifter offentliga som avses i 1 mom. 1 och 4 punkten.

9 §

Offentliga uppgifter i förskottsuppbörsregistret och registret över mervärdesskattskyldiga

Uppgiften om huruvida en betalningsmottagare som avses i lagen om förskottsuppbörd (1118/1996) har införts i det förskottsuppbörsregister som avses i nämnda lag samt hur länge en sådan anteckning är i kraft är en offentlig uppgift. Offentlig är

också uppgiften om huruvida och från vilken tidpunkt en person, en sammanslutning eller ett samfund är införd i det register över mervärdesskattskyldiga som avses i mervärdesskattelagen (1501/1993).

På begäran som individualiserats att gälla en bestämd registrerad kan skatteförvaltningen lämna ut uppgifter som avses i 1 mom.

Skatteförvaltningen kan publicera uppgifter om firma samt affärs- och samfundssignum för en ur förskottsuppbördsregistret avförd skattskyldig, tidpunkten när anteckningen avfördes ur registret samt den skattskyldiges namn och hemadress, om inte annat följer av 24 § 1 mom. 31 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen. Uppgifterna om skattskyldiga som under en bestämd tidsperiod av olika orsaker har avförts ur registret kan publiceras samtidigt.

Om en registrerad under giltighetstiden för ett registerutdrag har avförts ur förskottsuppbördsregistret, kan skatteförvaltningen också på eget initiativ underrätta den som utbetalar ersättning för arbete eller bruksavgifter om att så har skett.

3 kap.

Användning av uppgifter inom skatteförvaltningen samt utlämnande av uppgifter

10 §

Användning och behandling av beskattningssuppgifter inom skatteförvaltningen

Skatteförvaltningen får också för att utföra andra uppgifter som avses i 2 § lagen om skatteförvaltningen (1557/1995) använda och behandla beskattningssuppgifter som den tagit emot eller satt upp för ett visst beskattningsärende, utan att bestämmelserna om skydd för personuppgifter och sekretessbeläggning av handlingar hindrar det.

11 §

Myndighet som beslutar om utlämnande av uppgifter

Skattestyrelsen beslutar om utlämnande av uppgifter i maskinläsbar form ur register som skatteförvaltningen för med hjälp av automatisk databehandling. Skatteverket ger

enskilda utdrag och intyg ur skatteförvaltningens register.

Skattestyrelsen beslutar om sådana tillstånd att lämna ut uppgifter som avses i 28 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

12 §

Mottagarens skyldigheter

Sekretessbelagda beskattningssuppgifter som har lämnats ut med stöd av denna lag får användas och behandlas endast för det ändamål för vilket de har lämnats ut, om inte annat bestäms någon annanstans i lag. Uppgifter kan med stöd av denna lag lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning endast om mottagaren har lagt fram godtagbar utredning om saken.

13 §

Utlämnande av uppgifter i syfte att tillgodose en enskild persons intressen och rättigheter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretess lämna ut uppgifter ur en bouppteckning som förvaras av skatteförvaltningen till den som behöver uppgifterna för att se till sina intressen, rättigheter eller skyldigheter.

Skatteförvaltningen lämnar ut utan hinder av sekretess

1) beskattningssuppgifter till make, efterlevande make eller en av tingsrätten förordnad boutredningsman, skiftesman eller delägare i boet, om beskattningssuppgifterna behövs för utredning av boet eller förrättande av avvittring eller arvsskifte,

2) beskattningssuppgifter till boförvaltaren i ett konkursbo, om beskattningssuppgifter behövs för utredning av konkursboet; till en boförvaltare får dock inte lämnas ut sådana känsliga personuppgifter som avses i personuppgiftslagen och som omfattas av skyddet för den personliga integriteten.

14 §

Utlämnande av uppgifter till kommunen

Skatteförvaltningen kan lämna kommunstyrelsen de uppgifter om skattskyldiga i kommunen som avses i 5 §, jämte identifi-

eringsuppgifter om de skattskyldiga, när kommunen behöver uppgifterna för att sköta sina lagstadgade uppgifter eller såsom skattetagare. Kommunstyrelsen kan lämna uppgifterna vidare till kommunens övriga myndigheter för att dessa skall kunna sköta sina lagstadgade uppgifter.

Skatteförvaltningen kan på begäran lämna kommunala myndigheter de uppgifter som avses i 6 § 1 punkten och som dessa myndigheter behöver för att sköta sina lagstadgade uppgifter. För ovan nämnda ändamål kan på begäran också lämnas uppgifter om fastigheters beskattningsvärden jämte identifieringsuppgifter om de skattskyldiga.

15 §

Utlämnande av uppgifter för avgörande av skattelättnadsärenden

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretess på begäran lämna kommunala myndigheter samt evangelisk-lutherska och ortodoxa församlingarnas myndigheter uppgifter som dessa behöver för att avgöra skattelättnadsärenden.

16 §

Utlämnande av uppgifter för beredning av lagstiftning

Skatteförvaltningen kan lämna finansministeriet beskattningsuppgifter som behövs för beredning av skattelagstiftning.

17 §

Utlämnande av uppgifter för verkställande av förskottsinnehållning

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretess lämna

1) arbetsgivare eller motsvarande betalare de uppgifter som dessa behöver för att verkställa förskottsinnehållning i fråga om skattskyldiga som de har individualiserat,

2) utbetalare av pensioner eller förmåner uppgift om förskottsinnehållningsprocenten och andra uppgifter som dessa behöver för att verkställa förskottsinnehållning i fråga om skattskyldiga som de har individualiserat.

Om en förskottsinnehållningsskyldig i hela landet betalar ut förmåner till personer som

inte har individualiserats på förhand, kan skatteförvaltningen utan hinder av sekretess på individualiserad begäran lämna honom uppgifter som behövs för verkställande av förskottsinnehållning. Uppgifterna kan utan vederbörandes samtycke också lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning.

18 §

Skatteförvaltningens rätt att på eget initiativ lämna ut uppgifter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretess på eget initiativ lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige

1) till en statlig eller kommunal myndighet, något annat offentligt samfund eller någon annan sammanslutning eller stiftelse som avses i 29 kap. 9 § 2 mom. strafflagen (391/1889), om det finns skäl att misstänka att någon har gjort sig skyldig till en brottslig gärning som avses i 29 kap. 5—8 § strafflagen och uppgifterna kan behövas för utredning av brottet,

2) till en statlig eller kommunal myndighet eller en sammanslutning som sköter offentliga uppgifter, för fullgörande av en sådan tillsynsskyldighet som hänför sig till myndighetens eller sammanslutningens i lag eller förordning föreskrivna uppgifter, om det finns skäl att misstänka att ett brott har begåtts för vilket det strängaste straffet är mer än sex månaders fängelse och uppgifterna kan behövas för utredning av brottet,

3) till en myndighet, en pensions- eller olycksfallsförsäkringsanstalt eller en motsvarande sammanslutning eller stiftelse som sköter verkställigheten av lagstadgat pensions- eller olycksfallsförsäkringsskydd, för fullgörande av en sådan tillsynsskyldighet som hänför sig till anstaltens, sammanslutningens eller stiftelsens i lag eller förordning föreskrivna uppgifter, om det finns skäl att misstänka att en arbetsgivare eller någon annan som enligt lag eller förordning är betalningsskyldig inte har fullgjort sin betalningsskyldighet enligt lagen eller förordningen.

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretess på eget initiativ till åklagar- och förundersökningsmyndigheter lämna ut beskattningsuppgifter som behövs för förundersökning, åtal och domstolsbehandling av skatte- eller bokföringsbrott.

Sekretessbelagda uppgifter som erhållits med stöd av denna paragraf kan utlämnas vidare för utredning och åtal av brott. Uppgifterna skall utplånas genast när de inte längre behövs, om inte uppdragets särskilda natur kräver permanent förvaring av uppgifterna.

19 §

Utlämnande av uppgifter till åklagar- och förundersökningsmyndigheter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretess i enskilda fall på begäran lämna ut beskattningsuppgifter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige till

1) åklagar- och förundersökningsmyndigheter för förebyggande, utredning och åtal av brott,

2) åklagar- och förundersökningsmyndigheter för meddelande eller förlängning av näringsförbud och till polisen för övervakning av att näringsförbud iakttas,

3) åklagar- och förundersökningsmyndigheter samt domstolar för bestämmande av det dagsbotsbelopp som avses i 2 a kap. 2 § strafflagen; uppgifterna kan utan vederbörandes samtycke också lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning.

20 §

Utlämnande av uppgifter till vissa myndigheter

Skatteförvaltningen kan utan hinder av sekretess på begäran

1) till utsökningsmyndigheter lämna ut identifieringsuppgifter om arbetsgivare eller annan utbetalare av inkomst samt beskattningsuppgifter som behövs för utsökning eller annan verkställighet; uppgifterna kan utan vederbörandes samtycke också lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning,

2) till myndigheter, offentliga samfund och andra samfund som beviljar eller utövar tillsyn över understöd och bidrag till företag, näringar, sysselsättning eller jordbruk eller andra offentliga understöd och bidrag lämna ut sådana uppgifter om stöd- eller bidragstagarens förfallna och obetalda skatter jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige som behövs för behandlingen av understöds-

och bidragsärendet; uppgifterna kan lämnas ut utan vederbörandes samtycke,

3) för kontroll av uppgifterna i befolkningsdatasystemet till myndigheter som avses i lagen om registerförvaltningen (166/1996) lämna ut uppgifter om personers adresser, byggnaders identifieringsuppgifter samt vem som äger en fastighet, byggnad eller lägenhet, jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige, samt beträffande bostadslägenheter uppgift om huruvida ägaren själv använder lägenheten; uppgifterna kan utan vederbörandes samtycke också lämnas ut med hjälp av teknisk anslutning,

4) för utbetalning och indrivning av lån, räntestöd och statsborgen samt beviljande av betalningsbefrielse till statskontoret lämna ut behövliga beskattningsuppgifter om inkomster, förmögenhet samt förfallna och obetalda skatter för låntagare, räntestödstagare, dem som beviljats statsborgen eller sökt betalningsbefrielse, jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige,

5) för behandling av ett tillståndsärende som gäller verkställande av lotteri enligt lotterilagen (491/1965) till en myndighet lämna ut uppgifter om lotterier och för dem betalda lotteriskatter, jämte identifieringsuppgifter om den skattskyldige.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

21 §

Publicering av uppgifter om skatterester

Såsom specialindrivningsåtgärd kan uppgifter om sådana förfallna och obetalda skatter i fråga om mervärdesskatt samt förskotts-innehållning och arbetsgivares socialskyddsavgift vilka uppbärs med stöd av lagen om skatteuppbörd (611/1978) anmälas för publicering.

Uppgifter som publiceras är den skatt- eller betalningsskyldiges

1) namn,

2) firma samt affärs- och samfundssignum,

3) av skatteförvaltningen kända hemkommun, om inte annat följer av 24 § 1 mom. 31 punkten lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet eller 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen,

4) skatterestbelopp jämte dröjsmålspåfölj-

der samt vilket skatteslag skatteresten består av.

22 §

Publicering av beslut

Högsta förvaltningsdomstolen och en förvaltningsdomstol kan publicera sitt beslut i ett skatteärende och centralskattenämnden sitt förhandsavgörande ordagrant eller i förkortad form så att av avgörandet inte framgår den skattskyldiges namn eller sådana uppgifter om en enskild fysisk person som gör det möjligt att identifiera den skattskyldige.

23 §

Förhandlingssekretess

Var och en är skyldig att hemlighålla vad som under handläggningen av ett ärende som har gällt förhandsavgörande eller ändringssökande har yppats i centralskattenämnden eller skatterättelsenämnden.

24 §

Upphörande av sekretess

Beskattningshandlingar är sekretessbelagda i 50 år. Samma tid gäller också uppgifter som omfattas av tystnadsplikt.

Tiden för sekretessbeläggning räknas från den dag som har antecknats i handlingen eller, om handlingen saknar datum, från ingången av det år som följer efter det år då beskattningen har slutförts eller av det år som följer efter utgången av skatteperioden som skatten hänför sig till.

25 §

Närmare bestämmelser

Närmare bestämmelser om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

26 §

Ikraftträdelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

Bestämmelsen i 7 § om bokslutsuppgifters offentlighet tillämpas första gången på uppgifter som lämnas för de räkenskapsperioder som utgår år 2002.

Genom denna lag upphävs

1) lagen den 30 april 1999 om utlämnande av beskattningsuppgifter för bestämmande av böter (558/1999),

2) i lagen den 18 december 1995 om beskattningsförfarande (1158/1995) 93 a § och 95 § 3 mom., sådana de lyder i lag 1104/1997,

3) i lagen den 20 december 1996 om förskottsuppbörd (1118/1996) 60 §, sådan den lyder i lag 1106/1997,

4) i lagen den 29 november 1996 om överlåtelseskatt (931/1996) 64 § 4 mom., sådant det lyder i lag 1107/1997,

5) i lagen den 18 december 1995 om skatteförvaltningen (1557/1995) 14 § 4 mom., sådant det lyder i lag 1105/1997,

6) i lotteriskattelagen av den 26 juni 1992 (552/1992) 20 § och 21 § 2 mom., sådant det lyder i lag 652/1995,

7) i lagen den 6 augusti 1943 angående stämpelskatt (662/1943) 100 c och 100 d §, sådana de lyder i lag 1007/1981, 101 a §, sådan den lyder i lag 812/1989 och 101 b §, sådan den lyder i lag 650/1995,

8) i lagen den 12 juli 1940 om skatt på arv och gåva (378/1940) 31 § 3 mom., sådant det lyder i lag 507/1998, och

9) i lagen den 18 december 1995 om källskatt för löntagare från utlandet (1551/1995) 9 § 1 mom.

27 §

Övergångsbestämmelse

Ur skattelängder och offentliga beskattningsuppgifter som har blivit offentliga enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft, kan uppgifter som berör enskilda skattskyldiga lämnas ut. Uppgifterna lämnas i utdrag, som inte får innehålla den skattskyldiges personbeteckning eller adress eller annan kontaktinformation.

Till förskottsinnehållningsskyldiga som i hela landet betalar ut förmåner till personer som inte har individualiserats på förhand kan skatteförvaltningen till och med den 24 oktober 2001 lämna ut identifieringsuppgifter för samtliga allmänt skattskyldiga samt andra uppgifter som behövs för verkställan-

de av förskottsinnehållning. Uppgifterna kan har givits en utredning om hur användning-
ges under förutsättning att Skattestyrelsen en och skyddet av uppgifterna har ordnats.

2.

Lag**om ändring av mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/1993) 172 § 2 mom.,
212, 212 a, 213, 217 och 219 §,
av dessa lagrum 212 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 700/1994, 212 a och 213 § så-
dana de lyder i lag 1486/1994, 217 § sådan den lyder i lag 542/1996 och 219 § sådan den
lyder i lag 649/1995, samt
ändras 101 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1486/1994, som följer:

101 §

Om förfarandet vid import av varor, betal-
ning, återbäring och återindrivning av skatt
samt även om annat förfarande, om skatte-
förhöjning, felavgift, efterbeskattning och
sökande av ändring samt om hemlighållande
av uppgifter och utlämnande och erhållande

av uppgifter gäller, om inte något annat för-
eskrivs i denna lag, i tillämpliga delar vad
som i tullagstiftningen föreskrivs om tull.

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av fastighetsskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i fastighetsskattelagen av den 20 juli 1992 (654/1992) 23 och 34 § och
ändras 22 § 1 mom., sådant det lyder i lag 506/1998, som följer:

22 §

beräknar och debiterar det fastighetsskatten.

Verkställande av beskattning

Denna lag träder i kraft den 20 .

När skatteverket verkställer beskattningen

4.

Lag**om ändring av 24 § byggskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i byggskattelagen av den 14 januari 1977 (54/1977) 24 § som följer:

24 §
Vid beskattningsförfarande enligt denna lag iaktas i tillämpliga delar även vad som i lagen om beskattningsförfarande och med stöd av den givna författningar föreskrivs

om deklarationsskyldighet, granskning av af-färshandlingar och andra handlingar samt handräckning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag**om ändring av 18 § lagen om källskatt på ränteinkomst**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 28 december 1990 om källskatt på ränteinkomst (1341/1990) 18 § 1 mom. och

ändras rubriken för 18 §, som följer:

18 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

Straffbestämmelser

Helsingfors den 12 november 1999

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister *Suvi-Anne Siimes*

2.

Lag**om ändring av mervärdesskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i mervärdesskattelagen av den 30 december 1993 (1501/1993) 172 § 2 mom., 212, 212 a, 213, 217 och 219 §,
 av dessa lagrum 212 § sådan den lyder delvis ändrar i lag 700/1994, 212 a och 213 § sådana de lyder i lag 1486/1994, 217 § sådan den lyder i lag 542/1996 och 219 § sådan den lyder i lag 649/1995, samt
ändras 101 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1486/1994, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

101 §

Om förfarandet vid iport av varor, betalning, återbäring eller återindrivning av skatt samt även om annat förfarande, om skatteförhöjning, felavgift, efterbeskattning och sökande av ändring gäller, om inte något annat stadgas i denna lag, i tillämpliga delar vad tullagstiftningen stadgar om tull.

Om förfarandet vid import av varor, betalning, återbäring och återindrivning av skatt samt även om annat förfarande, om skatteförhöjning, felavgift, efterbeskattning och sökande av ändring *samt om hemlighållande av uppgifter och utlämnande och erhållande av uppgifter* gäller, om inte något annat förskrivs i denna lag, i tillämpliga delar vad som i tullagstiftningen föreskrivs om tull.

172 §

Länsskatteverket meddelar vid behov om en person, en sammanslutning eller ett samfund har införts i registret.

(2 mom. upphävs)

212 §

Uppgifter och handlingar som har lämnats för uppfyllande av deklarationsskyldigheten får inte tillhandahållas andra än skattemyndigheterna och av dessa kallade sakkunniga. Detta hindrar dock inte att länsrättens och högsta förvaltningsdomstolens beslut publiceras i oförändrad eller förkortad form med utelämnande av parternas namn.

(upphävs) 212 §

För verkställande av beskattning, skatte-tillsyn, skatteuppbörd, provning av besvär över beskattning och väckande av åtal för skattebrott samt utsökning skall skattedeklarationer och andra till skattemyndigheterna ingivna handlingar ställas till behöriga myndigheters eller deras företrädares förfogande. Under de förutsättningar som stadgas i 5 kap. 1 § tvångsmedelslagen (459/1987) skall beskattningshandlingarna eller uppgifter som framgår av dem ställas till en häkt-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ningsberättigad tjänstemans förfogande också för utredning av andra brott än skattebrott. Åklagaren och polisen har rätt att ur beskattningshandlingarna få uppgifter som behövs för bestämmande av dagsböters belopp enligt vad skattestyrelsen närmare bestämmer.

En make eller en avliden makes rättsinnehavare samt en bouppteckningsman och skiftesman som har förordnats av domstol eller domare har rätt att ur beskattningshandlingarna få uppgifter som behövs för utredning av boet och verkställande av avvittring eller arvskifte.

Statliga och kommunala myndigheter samt offentliga samfund har rätt att av skattestyrelsen få sådana för register- och statistikföring behövliga uppgifter som gör det möjligt att individualisera skattskyldiga (**identifieringsuppgift**).

Skattestyrelsen får av särskilda skäl bestämma att uppgifter som framgår av beskattningshandlingarna skall lämnas till statliga och kommunala myndigheter samt offentlighetsrättsliga samfund också i något annat syfte än vad som stadgas i denna paragraf.

Skattestyrelsen kan bestämma att beskattningsuppgifter och beskattningshandlingar för statistik eller vetenskaplig forskning skall ställas till de myndigheters eller personers förfogande som bedriver sådan forskning.

Av skattemyndigheterna med stöd av denna paragraf erhållna uppgifter får användas endast för det ändamål som de har lämnats för. Uppgifterna får inte överlätas vidare, om inte något annat stadgas eller så har bestämts när uppgifterna lämnades.

212 a §

Uppgifter om beskattningen skall lämnas till skattemyndigheterna i en annan medlemsstat så som därom särskilt stadgas.

(upphävs)

212 a §

213 §

Ingen får röja eller utnyttja vad han i tjänst, i offentlig syssla, i de fall som avses i 212 § eller annars genom en skattedeklaration eller andra uppgifter eller handlingar vilka lämnats för beskattningen fått veta om någon annans transaktioner, inte heller vad som har yttrats om dem vid länsskatteverket eller skattestyrelsen.

(upphävs)

213 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

217 §

En skattskyldig och den som anhåller om förhandsavgörande har rätt att få utdrag ur länskatteverkets och länsrättens protokoll över hans beskattning samt kopior av beslut, utlåtanden och bemötanden i saken samt av den berättelse som har uppgjorts vid en granskning enligt 169 §.

(upphävs)

217 §

219 §

Till straff för brott mot tystnadsplikten enligt 212 eller 213 § döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen skall bestraffas enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller strängare straff för den stadgas på något annat ställe i lag.

(upphävs)

219 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

3.

Lag**om ändring av fastighetsskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i fastighetsskattelagen av den 20 juli 1992 (654/1992) 23 och 34 § och ändras 22 § 1 mom., sådant det lyder i lag 506/1998, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

Verkställande av beskattning

När skatteverket verkställer beskattningen beräknar och debiterar det fastighetsskatten. Då beskattningen verkställs skall också sådana uppgifter och handlingar beaktas som står till skatteverkets förfogande för verkställande av annan beskattning än den som avses i denna lag.

22 §

Verkställande av beskattning

När skatteverket verkställer beskattningen beräknar och debiterar det fastighetsskatten.

23 §

Debiteringsuppgifters offentlighet

Uppgifter om den fastighetsskatt som debiterats för varje enskild fastighet och om vem som är skattskyldig är offentliga.

(upphävs)

23 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

24 §

Debetsedel och skatteutredning

(upphävs)

Till en skattskyldig som har påförts fastighetskatt skall sändas en debetsedel och en besväransvisning.

Skatteverket skall tillställa den skattskyldige en utredning, i vilken antecknas de fastigheter för vilka den skattskyldige skall betala skatt, dessa fastigheters värde samt beloppet av den skatt som skall betalas. Om en byggnad hör till de klasser som avses i 12—14 §, skall också detta antecknas i utredningen.

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.**Lag****om ändring av 24 § byggskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i byggskattelagen av den 14 januari 1977 (54/1977) 24 § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

24 §

24 §

Vid beskattningsförfarande enligt denna lag iakttages i tillämpliga delar även vad i beskattningslagen och med stöd av den givna författningar är stadgat om deklARATIONSSKYLDIGHET, granskning av affärs- och andra handlingar, handräckning och tystnadsplikt.

Vid beskattningsförfarande enligt denna lag iakttas i tillämpliga delar även vad som i lagen om beskattningsförfarande och med stöd av den givna författningar föreskrivs om deklARATIONSSKYLDIGHET, granskning av affärshandlingar och andra handlingar samt handräckning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag**om ändring av 18 § lagen om källskatt på ränteinkomst**

I enlighet med riksdagens beslut
 upphävs i lagen den 28 december 1990 om källskatt på ränteinkomst (1341/1990) 18 §
 1 mom. och
 ändras rubriken för 18 §, som följer:

Gällande lydelse

18 §

Tystnadsplikt och straffstadganden

*Angående tystnadsplikt som gäller ärenden
 och handlingar vilka skall behandlas enligt
 denna lag gäller 132 § beskattninglagen.*

Föreslagen lydelse

18 §

Straffbestämmelser

(1 mom. upphävs)

Denna lag träder i kraft den 20 .

